

Lukács sorrendbeli elbeszélése Jézusról Theofilosznak

Mivelhogy már tényleg sokan kezdtek el elbeszélést szerkeszteni a köztünk teljes bizonyossággal beteljesedett *dolgokról*, ahogyan átadták nekünk azok, *akik* kezdettől *fogva* szemtanúivá és közszolgáivá lettek a Kinyilatkoztatásnak: tet-szett nekem is, *mint aki már* utánajártam elejétől *fogva*¹ mindennek pontosan, *hogy* sorrendben megírom neked, nagyra becsült Theofilosz²; *annak érdekében*, hogy megismerhesd a biztos voltát *azoknak a* Kinyilatkoztatásoknak, amelyek fe-lől tudósítva lettél.

Heródes, a júdeai király napjaiban lett pap egy bizonyos Zekharjáh nevű *em-ber*, az Abijáh rendjéből, és az ő felesége Áron leányai közül *volt*, és az ő neve Eli-zabet³. Igazságosak voltak pedig mindketten az Isten előtt, *akik folyamatosan* ki-fogástalanul jártak az Úr minden parancsolatában és rendelkezésében. És nem volt nekik gyermekük, mivel Elizabet meddő volt, és mindketten előrehaladottak voltak az ő korukban.

Történt pedig az ő rendjének sorában az Úr előtt *való* papi szolgálata végzé-sekor, *hogy* a papi szolgálat szokása szerint rá esett a sors, *hogy miután* bement az Úr Templomába, tömjénezzon. És a nép egész tömege *folyamatos* imádkozás-ban volt kívül a tömjénezés órájában. Láthatóvá tette magát pedig neki *az* Úrnak egy, a tömjénezés oltára jobbán álló angyala, és *ennek* láttára zaklatott lett Zek-harjáh, és félelem esett órá⁴.

Szólt pedig neki az angyal: „Ne félj, Zekharjáh, mert meghallgatásra talált a te könyörgésed, és a te feleséged, Elizabet fiút fog szülni neked, és fogod hívni az ő nevét Jánosnak⁵. És lesz neked öröm és ujjongás, és sokan fognak örvendezni az ő születésén, mert nagy lesz az Úr előtt; és bort és szeszes italt semmiképp sem ihat, és Szent Szellemmel lesz betelve már az ő anyja méhétől *fogva*. És Izrael fiai *közül* sokakat fog visszatéríteni az Úrhoz, az ő Istenükhöz. És emez Őelőtte fog előljárni az Illés szellemével és *csodás* erejével, *hogy* visszatérítse az apák szíveit

1 *Elejétől fogva*: a görög *ἀνωθεν* (e.: „anóthen”) háromjelentésű szó: ‘újra, előlről, fentről’. A szó az újonnan-fentől születés egy változata. Lukács sejteti, hogy talán ‘fentről’, azaz isteni segítséggel járt utána a dolgoknak.

2 *Theofilosz*: a név jelentése: ‘Isten barátja’, így akár beszélő névként is felfogható: e levél Isten barátjának lett címezve, legyen az maga a konkrét Theofilusz, illetve bárki, aki épp most barátkozik Istennel, vagy már barátként szereti Őt.

3 *Heródes... Elizabet*: a névek jelentése: Heródes: ‘hősies’; Zekharjáh: ‘akiról az Örökkévaló megemlékezett’; Abijáh: ‘az Örökkévaló az édesapám’; Áron: ‘fényhozó’; Elizabet: ‘az én Istenem megesküdött’.

4 *Félelem esett órá*: a nyelvi szerkezet azt fejezi ki, hogy a félelem fentről, egy külső forrásból es-tett órá, és nem Zakariás saját félelméről van szó.

5 *Jánosnak*: eredetileg Johannész, a név jelentése: ‘Jah kegyelmet adott’ vagy: ‘Jah egy kegyelmes adakozó’.

a gyermekekhez, és *hogy a* makacs hitetleneket *az* igazságosak bölcsességében készítse elő *az* Úrnak felkészített néppé.”

És *így* szólt Zekharjáh az angyalnak: „Miből fogom megtudni ezt? Mert én vén vagyok, az én feleségem is előrehaladott az ő korában.” És válaszul az angyal *így* szólt őhöz: „Én Gábriel vagyok, aki Isten előtt állok, és *azért* lettem kiküldve, *hogy* beszéljek veled, és ezeket hirdessem, mint jóhírt neked. És figyelj, hallgató leszel, és nem leszel képes beszélni, addig *a* napig, *amelyen* megtörténhetnek ezek, azért, *mert* nem hittél az én Kinyilatkoztatásaimnak, melyek be fognak teljesedni a maguk *alkalmas* idejében.”

És a nép Zekharjáh *iránti folyamatos* várokozásban volt, és csodálkoztak az ő templomban való elidőzésén. *Miután* pedig kijött, nem volt képes beszélni, és felismerték, hogy látomást látott a Templomban. És *folyamatosan* jelezgetett nekik, és néma maradt.

És történt, *hogy* amikor leteltek az ő papi szolgálatának napjai, elment az ő házába.

E napok után pedig fogant Elizabet, az ő felesége, és elrejtőzött öt hónapra, *ahogy erélyesen ezt* mondta, *hogy*: „Így tett velem az Úr *a* napokban, amikor rám nézett, *hogy* elvegye az én emberek között *való* gyalázatomat.”

A hatodik hónapban pedig ki lett küldve az angyal Gábriel Istentől Galilea egy városába, melynek neve Názáret, egy szűzhöz, *aki már* el volt jegyezve egy férfinak, akinek neve József, a Dávid házából; és a szűz neve Mária. És *amint* bement az angyal őhöz, *így* szólt: „Örvendj, kegyelemben részesített! Az Úr veled van, áldott *vagy* te *az* asszonyok között!” Ő pedig, miután meglátta, teljesen zaklatott lett az ő Kinyilatkoztatásán, és fontolgatta, milyen köszöntés *is* lenne ez.

És *így* szólt az angyal neki: „Ne félj, Mária, mert kegyelmet találtál az Istennél. És – figyelj! – foganni fogsz a méhedben, és fiút fogsz szülni, és hívni fogod az ő nevét Jézusnak. Ő nagy lesz és a Legmagasabb fiának fogják hívni, és neki fogja adni az Úr Isten Dávidnak, az ő ősapjának a trónját. És királyként fog uralkodni Jákob házán örökre, és az ő királyságának nem lesz vége.”

Így szólt pedig Mária az angyalnak: „Hogyan lesz ez *meg*, hiszen férfit nem ismerek⁶?” És válaszul az angyal *így* szólt őhöz: „Szent Szellem fog eljönni rád, és *a* Legmagasabb *csodás* ereje fog beárnyékolni téged, emiatt a születendő is szentnek lesz hívva: Isten Fiának. És figyelj, Elizabet, a te rokonod maga is fiút fogant *az* ő idős korában, és ez *a* hatodik hónapja annak, akit meddőnek hívnak. Mert *hogy* semmi Kijelentés nem lesz lehetetlen az Istennél.” *Így* szólt pedig Mária: „Fi-

---

⁶ *Férfit nem ismerek*: jelentése: ‘még nem háltam férfival/férjemmel’.

gyelj: az Úr rabszolga-leánya *vagyonok*, legyen nekem a te Kijelentésed szerint.” És elment tőle az angyal.

Amint pedig felkelt Mária azokban a napokban, elutazott a hegyvidékre sietéssel, Júda egy városába. És bement Zekharjáh házába és üdvözölte Elizabetet. És *az* történt, ahogy meghallotta Elizabet az üdvözlését Máriának, *hogy* megugrott a magzat az ő méhében, és Elizabet betelt Szent Szellemmel, és nagy hangon felkiáltott, és *így* szólt: „Áldott vagy te *az* asszonyok között, és áldott a te méhed gyümölcse! És honnét *van* nekem ez, hogy eljön az anyja az én Uramnak énhozzám? Mert – figyelj! – amint eljutott a te üdvözlésed hangja az én fülembbe, ujjongásban megugrott a magzat az én méhemben. És boldog, aki hitt, mert *bizony* lesz beteljesedése az őneki beszélt dolgoknak az Úrtól!”

És *így* szólt Mária: „Magasztalja az én lelkem az Urat, és ujjong az én szellemem az én Istenemen, az én szabadítómon, mert rátekintett az ő rabszolga-leánya megalázott voltára; mert – figyelj! – mostantól fogva boldognak fog mondani minden nemzedék! Mert nagy *dolgokat* tett velem a Hatalmas, és szent az ő neve. És az ő irgalma nemzedékről nemzedékre *van* az őt félők számára. Hatalmat gyakorolt *az* ő karjával, szétszórta *az* ő szívük gondolkozása szerint előretolakodókat; hatalmasokat döntött le trónokról és alázatosokat magasztalt fel. Éhezőket töltött be javakkal és gazdagokat küldött el *magától* üresen. Felkarolta az ő gyermekét, Izraelt, *hogy* megemlékezzen irgalmáról – amint elbeszélte a mi ősapáinknak – Ábrahám iránt és az ő magva iránt az örökkévalóságra *nézve*.”

Mária pedig vele maradt mintegy három hónapig, és visszatért az ő házába.

Elizabetnek pedig betelt az ő szülésének ideje, és fiat hozott a világra. És meghallották az ő szomszédai és a rokonai, hogy felmagasztalta *az* Úr az ő irgalmát vele *kapcsolatban*, és együtt örültek vele. És történt a nyolcadik napon, *hogy* elmentek körülmetélni a kisgyermeket, és az ő apja neve után Zekharjáhnak hívták őt. És válaszul az ő anyja *így* szólt: „Nem, hanem Jánosnak fogják hívni!” És *így* szóltak őhöz: „Senki sincs a te rokonságodban, akit ezen a néven hívnak.” És intettek az ő apjának, esetleg hogyan akarná, *hogy* hívják őt. És *miután* írotáblát kért, *ezt* írta határozottan: „János az ő neve!” És mindnyájan csodálkoztak. És megnyílt az ő szája azon nyomban és az ő nyelve, és beszélt, áldva az Istent. És félelem lett mind a környéken lakókon, és Júdeának az egész hegyvidéke mindezekről a Kijelentésekről beszélgetett. És eltették az ő szívükbe mindazok, akik hallották, *ahogy erélyesen ezt* mondták: „Vajon mi lesz ebből a kisgyermekből? És az Úr keze volt ővele.”

És Zekharjáh, az ő apja betelt Szent Szellemmel, és *isteni* szóvivőként szólt, *ahogy leszögezve ezt* mondta: „Áldott Úr az Izrael Istene, merthogy rátekintett és megváltást *készített* az ő népének. És üdvösség szarvát keltette fel értünk Dávidnak, az ő gyermekének házában; amint az ő szent szóvivőinek szájával öröktől

fogva elbeszélte a mi ellenségeinktől és az összes minket gyűlölő kezéből *való* megmentést, *hog*y kegyelmet gyakoroljon a mi ősapáinkkal és megemlékezzen *az* ő szent szövetségéről, *az* esküről, amellyel megesküdött Ábrahámnak, ami ősapánknak, *hog*y megadja nekünk, *hog*y félelem nélkül, *miután* megszabadultunk az ellenségeink kezéből, szolgálhassuk őt szentségben és igazságban őelőtte a mi életünk minden napján. És téged, kisgyermek, a Legmagasabb szóvivőjének fog-nak hívni, mert *az* Úr arca előtt fogsz járni, *hog*y előkészítsd *az* ő útjait, *hog*y a megmentés ismeretét add az ő népének, *az* ő bűneik elengedésében, a mi Iste-nünk bensőséges könyörületéért; amelyben ránk tekintett *a* napkelte *a* magas-ságból, *hog*y tündököljön *a* sötétségben és *a* halál árnyékában ülőknek, *hog*y rá-igazítsa a mi lábainkat *a* békesség útjára.”

A kisgyermek pedig növekedett és megerősödött szellemben, és *kint* volt a pusztákban *az* ő Izraelnek *való* bemutatkozása napjáig.

Történt pedig azokban a napokban, *hog*y kiment egy rendelkezés Augustus császártól, *hog*y legyen összeírva mind a lakott föld. Ez az első összeírás Quirini-us szíriai helytartósága alatt történt. És elment mindenki, *hog*y össze legyen írva, ki-ki a saját városába.

Felment pedig József is Galileából, Názáret városból Júdeába, Dávid városába, amelyet Betlehemnek hívnak, amiatt, *hog*y ő Dávid házából és nemzetségéből *va-ló volt*; *hog*y össze legyen írva Máriával együtt, aki *már* el volt jegyezve neki fele-ségül, és *ekkor* várandós volt. És történt az ő ottlétük során, *hog*y beteltek az ő szülésének napjai, és megszülte az ő elsőszülött fiát, és bepólyálta őt és lefektette őt a jászolba; mivelhogy nem volt számukra hely a szálláson.

És juhászok voltak azon a vidéken, *akik* a mezőn tanyáztak, és őrségeket tar-tottak az éjszaka a nyájuk felett. És – figyelj! – *az* Úr egy angyala állt melljük, és *az* Úr dicsősége körberagyogta őket, és féltek nagy félelemmel. És *így* szólt nekik az angyal: „Ne féljeteK, mert – figyeljeteK! – jóhírt hirdeteK nekteK, nagy örömet, mely lesz az egész nép számára. Mert megmentő született nekteK ma, aki a Mes-siás Úr, Dávid városában. És ez nekteK a jel: találni fogtok egy, a jászolban fekvő bepólyált kisbabát.” És hirtelen egy tömegnyi mennyei sereg lett az angyallal, *ame*ly dicsérte az Istent és erélyesen mondta: „Dicsőség a legmagasabb *régiók*ban Istennek, és a földön *legyen* békesség, az emberek közt jóakarát!”

És történt, amint elmentek tőlük a mennybe az angyalok, *hog*y a juhászembe-rek *így* szóltak egymáshoz: „Menjünk el hát Betlehemig, és nézzük meg ezt a kije-lentést, amely történt, amelyet az Úr ismertetett velünk!” És elmentek sietve, és megtalálták mind Máriát és Józsefet, mind a jászolban fekvő kisbabát. *Miután* pe-dig meglátták, szétterjesztették *a dolgot* a kijelentésről, amely el lett beszélve ne-kik a kisgyermekről. És mindazok, akik hallották, elcsodálkoztak a juhászok által nekik elbeszél-t dolgokon. Mária pedig megtartotta mindezeket a kijelentéseket,

ahogy forgatta az ő szívében. És visszatértek a juhászok dicsőítve és dicsérve az Istent mindazért, amit hallottak és láttak, amint el lett beszélve nekik.

És amikor letelt a nyolc nap, *hogy* körülmetéljék a kisgyermeket, és hívták az ő nevét Jézusnak, ahogy hívta *őt* az angyal, mielőtt ő megfogant volna a méhben. És mikor beteltek az ő tisztulásuk napjai a Mózes Törvénye szerint, felvitték őt Jeruzsálembe, *hogy* bemutassák az Úrnak, amint meg van írva *az* Úr Törvényében: „Minden méhet megnyitó hímnemű az Úrnak szenteltnek lesz hívva!”, és *hogy* áldozatot adjanak aszerint, *ami* meg lett mondva *az* Úr Törvényében: „Egy pár gerlicét vagy két galambfiat.”

És – figyelj! – volt egy ember Jeruzsálemben, akinek neve Simeon *volt*, és ez az ember igazságos és istentiszelő volt, az Izrael vigasztalását váró, és *a* Szent Szellem volt őrajta. És lett neki isteni üzenet közölve a Szent Szellemtől, *hogy* nem lát halált, amíg nem láthatja meg *az* Úr Messiását. És elment a Szellemben a Templomba, és amikor bevitték a szülők a kisgyermek Jézust, *hogy* a Törvény szokása szerint tegyenek vele, ő is az ő karjaiba fogta őt, és áldotta az Istent, és *így* szólt: „Most engeded el a te rabszolgádat, Uram, a te Kijelentésed szerint béke-ségben, mert meglátták az én szemeim a te megmentésedet, amelyet elkészítettél minden nép színe előtt: nemzetek leleplezésére *szolgáló* világosságot és *a* te néped, Izrael dicsőségét.”

És József és az ő anyja *ezalatt* csodálkoztak a felőle elbeszélteken. És megáldotta őket Simeon, és *így* szólt Máriához, az ő anyjához: „Figyelj, emez sokak elesésére és felállítására rendeltetett Izraelben, és jelül, *melynek* ellene mondanak, neked is pedig, a te lelkedet át fogja járni egy hosszú kard: *hogy* ily módon esetleg sok szívből lelepleződhessenek *az* érvelések.”

És volt egy prófétaasszony, Anna, Fánuel lánya, Áser törzséből. Nagyon előrehaladott korú volt, *miután* hét évet élt férjével az ő szüzességétől *fogva*. És ő egy mintegy nyolcvannégy éves özvegy volt, aki nem távozott el a Templomtól, *aki* böjtölésekkel és könyörgésekkel szolgált éjjel és nappal. És ő abban az órában, amint előállt, *válaszként egyetértően megvallva* elismerte az Urat, és beszélt felőle mindazoknak, akik megváltást vártak Jeruzsálemben.

És amikor betöltöttek mindent az Úr Törvénye szerint, visszatértek Galileába, az ő városukba, Názáretbe. És a kisgyermek növekedett és megerősödött szel-
lemben, *ahogy* beteljesedett bölcsességgel, és Isten kegyelme volt őrajta.

És elmentek az ő szülei évente Jeruzsálembe a páska ünnepére. És mikor tizenkét éves lett, miután felmentek Jeruzsálembe az ünnep szokása szerint és leteltek a napok, az ő visszatértükben hátramaradt a gyermek Jézus Jeruzsálemben, és József és az ő anyja nem tudtak *erről*, hanem *azt* feltételezve, *hogy* az úti társaságban van, elmentek egy napi útra, és keresték őt a rokonok közt és az is-

merősök közt. És *miután* nem találták őt, visszatértek Jeruzsálembe, keresve őt. És történt három nap múlva, *hogyan* megtalálták őt a Templomban, *ahogy ott* ült a tanítók közt és hallgatta és kikérdezgette őket. És mindazok, akik hallották őt, el voltak kápráztatva az ő értelmén és válaszain. És *mikor* meglátták őt, meghök-kentek, és *így* szólt őhöz az ő anyja: „Gyermekem, miért tettél így velünk? Figyelj, a te apád és én kínszenvedve kerestünk téged.” És *így* szólt hozzájuk: „Mi *dolog*, hogy kerestetek engem? Nem tudjátok, hogy az én Édesapám *dolgaiban* kell lennem?” És nem értették a kijelentést, amelyet beszélt nekik. És lement velük, és elment Názáretbe, és alárendelte magát nekik. És az ő anyja megőrizte mindezeket a kijelentéseket az ő szívében.

És Jézus előrehaladt bölcsességben és természetben, és *az* Isten és emberek előtti kegyelemben.

Tiberius császár uralkodásának tizenötödik évében pedig, *mikor* Pontius Pilátus volt helytartója Júdeának, és Heródes volt negyedes fejedelme Galileának, Fülöp pedig, az ő testvére volt negyedes fejedelme Itúrea és Trakhónitisz tartományának, és Lüsziánisz Abiléné negyedes fejedelme volt, Annás és Kajafás főpapsága alatt: Isten kijelentése lett Jánoson, a Zakariás fián a pusztában.

És kiment a Jordán minden környékére, *miközben* bűnbánati bemelegítést hirdetett meg *a* bűnök elengedése érdekében;⁷ amint meg van írva *az isteni* szónívó, Ézsaiás kinyilatkoztatásainak könyvtekerésében, *aki leszögezve ezt* mondta: „Kiáltónak hangja a pusztában: Készítsétek az Úr útját, tegyétek egyenessé az ő ösvényeit! Minden sziklavölgy fel lesz töltve és minden hegy és domb meg lesz alázva, és lesznek a görbék egyenessé, és a göröngyösök sima utakká, és meg fogja látni minden hústest az Isten megmentését.”

Erélyesen mondta tehát a tömegnek, *mely azért* ment ki, *hogyan* bemelegítsen őáltala: „Viperák fajtái! Ki mutatta be nektek *a szemetek előtt, hogyan kell* futva menekülni az eljövendő harag elől? Teremjete hát a megbánáshoz méltó gyümölcsöket! És nem kezdhettek el mondogatni magatokban: »Ősapának *ott* van nekünk Ábrahám!« Mert *leszögezve* mondom nektek, hogy az Isten képes ezekből a kövekből is utódokat *életre* kelteni Ábrahámnak! De a fejsze is oda van már téve a fák gyökeréhez: tehát minden jó gyümölcsöt nem termő fát *hamarosan* kivágnak és tűzre hajítanak!”

És kérdezgette őt a tömeg, *ahogy ezt* mondták: „Tehát mit tegyünk?” Válaszul pedig *ezt* mondja nekik *erélyesen*: „A két alsóruházattal rendelkező ossza meg a nem rendelkezővel, és az eledellel rendelkező hasonlóan tegyen!”

⁷ *A bűnök elengedése érdekében*: A görög εἰς (e.: „eis”) szó szerinti jelentése: „bele”, ami átvitt értelemben egy adott cél elérését is jelenti: ‘hogyan meglegyen/hogyan el legyen érve/vége/-ért’. Itt ugyanaz a nyelvtani szerkezet van, mint Péter pünkösdi beszédében: „merítkeztek be ... *a bűnök elengedése érdekében*.”

Jöttek pedig adószedők is bemerítkezni, és *így* szóltak neki: „Tanító, mit tegyünk?” Ő pedig *így* szólt nekik: „Semmi többet a nektek elrendelten túl *ne* hajtsatok be!”

Kérdezgették pedig őt a katonaságban levők is, *ahogy ezt* mondták: „És mi mit tegyünk?” És *így* szólt nekik: „Senkit *se* háborgassatok, de *ne is* zsaroljatok, és elégedjete meg a ti zsoldotokkal!”

Mivel pedig a nép *izgatottan* várakozott és mindenki *azt* fontolgatta az ő szívében Jánosról, vajon nem ő lenne-e a Messiás, válaszolt János mindenkinek, *ahogy erélyesen ezt* mondta: „Én ugyan vízzel merítelek be titeket, de eljön, aki erősebb nálam, akinek nem vagyok elég *jó* a saruja szíját kioldozni. Ő merít be majd titeket Szent Szellemben és tűzben, akinek a szórólapátja az ő kezében van, és majd alaposan kitakarítja az ő szérűjét és összegyűjti a gabonát a magtárba, a pelyvát pedig megégeti olthatatlan tűzzel!”

(Ezért, míg sok másra is intette hirdette a jóhírt a népnek, addig Heródes, *amikor* rábizonyító feddésben részesült általa Heródiás, az ő fivérének, Fülöpnek a felesége kapcsán, és mindazon gonoszságok kapcsán, amiket tett Heródes, *ez még* azzal is növelte mindezeket, hogy börtönbe zárta Jánost.)

Történt pedig, *miközben* a nép mind bemerítkezett, hogy *miután* Jézus is bemerítkezett és imádkozott, megnyílt a menny, és aláereszkedett a Szent Szellem egy testi látszatban mint egy galamb őrá, és hang lett a mennyből, *amely erélyesen ezt* mondta: „Te vagy az én szeretett Fiam, tebenned jótetszésemet leltem!”

És maga Jézus mintegy harminc éves volt kezdőként, lévén, ahogy tartották, fia Józsefnek, ez Hélié, ez Mattáté, ez Levié, ez Melkié, ez Jannáé, ez Józsefé, ez Mattatjáé, ez Ámószé, ez Náhumé, ez Heszlié, ez Naggájé, ez Maáté, ez Mattatjáé, ez Sémeié, ez Józsefé, ez Júdáé, ez Jánosé, ez Rhészáé, ez Zorobábelé, ez Salatielé, ez Nérié, ez Melkhié, ez Addié, ez Kószámé, ez Elmódámé, ez Éré, ez Józsészé, ez Eliézeré, ez Jórímé, ez Mattáté, ez Levié, ez Simeóné, ez Júdáé, ez Józsefé, ez Jónáné, ez Eliákimé, ez Meleáé, ez Maináné, ez Mattatáé, ez Nátáné, ez Dávidé, ez Jisájé, ez Óbédé, ez Boázé, ez Szalmóné, ez Nákhsóné, ez Aminádábé, ez Arámé, ez Heszrómé, ez Fáreszé, ez Júdáé, ez Jákobé, ez Izsáké, ez Ábrahámé, ez Teráhé, ez Nákhoré, ez Szerúgé, ez Reúé, ez Pelegé, ez Eberé, ez Selahé, ez Kéjnáné, ez Arpaksádé, ez Sémé, ez Nóéé, ez Lámekhé, ez Matuzsálemé, ez Énoké, ez Járedé, ez Mahálálélé, ez Kéjnáné, ez Enósé, ez Séthé, ez Ádámé, ez Istené.

Jézus pedig Szent Szellemmel teljesen visszatért a Jordántól és a Szent Szellemtől a pusztába vitetett, *ahogy* negyven napig próbáztatva volt a Szétdobálótól, és nem evett semmit azokban a napokban; és azok betelével végül megéhezett.

És így szólt őhozzá a Szétdobáló: „Ha fia vagy az Istennek, szólj ehhez a kőhöz, hogy változzon kenyérré!” És válaszolt Jézus neki, *ahogy erélyesen ezt mondja*: „Meg van írva, hogy: »Nem csak kenyéren fog élni az ember, hanem az Isten minden Kijelentésén.«”

És *miután* felvitte őt a Szétdobáló egy magas hegyre, megmutatta neki a lakóföld királyságait mind *az* időnek egy pontjában. És *így* szólt őhozzá a Szétdobáló: „Neked fogom adni mindezt a szuverén hatalmat és ezek dicsőségét, mert nekem lett átadva, és akinek csak akarom, *annak* adom azt. Te tehát ha földre esve hódolsz előttem, tiéd lesz minden!” És válaszul neki *így* szólt Jézus: „Eredj mögém, Sátán! Mert meg van írva: »Imádni fogod *az* Urat, a te Istenedet, és csak Neki fogsz szolgálni.«”

És vitte őt Jeruzsálembe, és odaállította őt a Templom párkányára, és *így* szólt őhozzá: „Ha a fia vagy az Istennek, vesd le magad innen, mert meg van írva, hogy: »Az ő angyalainak parancsolatot ad felőled, *hogy* teljesen őrizzenek téged, és hogy kezeiken fognak felemelni téged, hogy ne üthesd kőbe a te lábadat.«” És válaszul *így* szólt neki Jézus, hogy: „Meg lett mondva: »Nem fogod próbáztatni *az* Urat, a te Istenedet.«”

És *miután* befejezett minden próbáztatást a Szétdobáló, eltávozott tőle egy *alkalmas* ideig.

És visszatért Jézus a Szellem *csodás* erejével Galileába, és kiment *a* hír felőle, le az egész környékre; és ő tanított az ő gyülekezeteikben, s közben dicsőséget kapott mindenkitől.

És elment Názáretbe, ahol felnövekedett, és bement az ő szokása szerint a szombat napján a gyülekezetbe, és felállt olvasni. És odaadták neki Ézsaiás, az *isteni* szóvivő tekercsét, és *miután* kigöngyölte a tekercsset, megtalálta *azt* a helyet, ahol *ez* volt megírva: „Az Úr Szelleme *van* énrajtam, amiatt, *hogy* felkent engem *Győzelmi* Jóhírt hirdetni *a* szegényeknek, elküldött engem gyógyítani a megtört szívűeket, közhírré tenni *a* foglyoknak *az* elengedést és *a* vakoknak *a* látás visszanyerését, kiküldeni a lesújtottakat elengedésben, közhírré tenni az Úrnak elfogadott esztendejét.”

És *miután* feltekerte a tekercsset és visszaadta a szolgának, leült. És a gyülekezetben mindenki *szeme folyamatosan* meredten nézte őt. És kezdte *erélyesen* mondani nekik, hogy: „Ma teljesedett be ez az Írás a ti fületekben.” És mindenki tanúskodott felőle, és csodálkoztak a kegyelem Kinyilatkoztatásain, amely kijött az ő szájából, és *erélyesen* ezt mondták: „Nem ez a József fia?”

És *így* szólt nekik: „Biztos fogjátok mondani nekem ezt a példázatot: »Orvos, kezeld ki magadat! Amiket hallottunk, *hogy* Kapernaumban történtek, tedd meg

itt is, a te szülőföldeden!« – *Ám így* szólt: – *Ámen*, leszögezve mondom nektek, hogy semmilyen próféta *sem* elfogadott az ő szülőföldjén. De *a* valóigazságra *alapozva* mondom nektek, sok özvegy volt Illés napjaiban Izraelben, amikor be volt zárva a menny, három évig és hat hónapig, amikor nagy éhínség volt az egész földön; és egyikükhöz sem volt küldve Illés, hanem csak a szidóni Sareptába egy özvegyasszonyhoz. Sok leprás is volt Elizeus, az *isteni szóvivő idején* Izraelben, és egyikük sem tisztult meg, hanem csak a szíriai Naámán.”

És megtelt mindenki indulattal a gyülekezetben, *miközben* ezeket hallották. És *miután* felálltak, kihajították őt a városból és vitték őt *annak* a hegynek a szélére, amelyen az ő városuk épült, azért, *hogy* lelökjék őt. Ő pedig, *miután* átment közöttük, elment.

És lement Kapernaumba, Galilea városába, és tanította őket szombatnapon. És meghökkentek az ő tanításán, mert *szuverén* hatalomban volt az ő Kinyilatkoztatása.

És a gyülekezetben volt egy tisztátalan démon szellemével rendelkező ember, és felkiáltott nagy hangon, *ahogy erélyesen ezt* mondta: „Áááh! Mi *közünk van* nekünk és neked *egymáshoz*, Názáreti Jézus?! Jöttél elveszejteni minket?! Tudom, ki vagy te: az Isten Szentje!” És *rendre utasítva* megfeddte őt Jézus, *ahogy erélyesen* mondta: „Némulj el és menj ki belőle!” És *miután* középre dobta őt a démon, kijött belőle, semmit *sem* ártva neki. És ijedt döbbenet lett mindenkin, és egymás közt beszélgettek, *ahogy erélyesen ezt* mondták: „Milyen Kinyilatkoztatás ez, hogy hatalommal parancsol a tisztátalan szellemeknek is, és kimennek?” És elment a hír őfelőle a környék minden helyére.

Miután pedig felállt a gyülekezetből, bement Simon házába. Simon anyósa pedig nagy láztól *ostrom alatt fogva tartva* össze volt préselve, és megkérdezték őt felőle. És *miután* odaállt fölé, *rendre utasítva* megfeddte a lázat, és elengedte őt, ő pedig, *miután* azonnal felállt⁸, *felhasználva* segédkezett nekik.

És naplementekor pedig mindenki, akiknek voltak különféle betegségekben gyengélkedő *ismerősei*, elvitték őket őhózzá. Ő pedig, mindegyikükre, *miután* rátette a kezét, kikézelte őket. Kimentek pedig démonok is sokakból, *ahogy* kiáltottak és *erélyesen ezt* mondták: „Te vagy a Messiás, az Isten Fia!” És *rendre utasítással* feddve nem engedte őket beszélni, merthogy tudták, *hogy* ő a Messiás.

Amikor pedig nappal lett, *miután* kiment, elment egy pusztaságra, és a tömegek keresték őt, és *odamentek* őhózzá, és visszatartották őt, *hogy* ne menjen el tőlük. Ő pedig így szólt hozzájuk, hogy: „Más városoknak is szükséges jóhírként

---

⁸ *Felállt*: ugyanaz a szó, mint a ‘feltámadni’ (gör.: *ἀνίστημι* e.: „anisztémi”). Ugyanez a bekezdés elején is: ‘Feltámadt a gyülekezetből’ – szellemi jelentősége lehet.

hirdetnem az Isten Királyságát, mert erre lettem kiküldve.” És *folyamatosan* közhírré tette Galilea gyülekezeteiben.

Történt pedig azalatt, *hogy* a tömeg órá tódult az Isten Kinyilatkoztatását hallgatni, *hogy ott* állt a Genezáreti-tónál, és meglátott két hajót állni a tó szélén. A halászok pedig, *miután* kiszálltak azokból, a hálókat mosták.

Miután pedig beszállt az egyik hajóba, amely Simoné volt, megkérte őt, *hogy* a földtől térjen vissza egy kissé, és *miután* leült, tanította a hajóból a tömegeket. Amint pedig megszűnt beszélni, *így* szólt Simonhoz: „Térj vissza a mélyre, és eresszédet le a hálóitokat *halak* foglyul ejtésére!” És válaszul Simon *így* szólt őhozzá: „Mester, az egész éjszakán át fáradozva semmit *sem* fogtunk, de a te Kijelentésedre leereszttem a hálót!” És *miután* ezt megtette, halaknak nagy tömegét zárták körbe; szakadozott pedig az ő hálójuk. És intettek a társaknak, akik a másik hajóban *voltak*, *hogy amint odamentek*, segítsenek nekik. És *odamentek*, és megtöltötték mindkét hajót, úgyannyira, *hogy* azok süllyedtek.

Mikor pedig látta ezt Simon Péter, Jézus térdei elé esett, és *közben erélyesen* ezt mondta: „Menj el tőlem, mert bűnös ember vagyok, Uram!” Mert ijedt döbbent vette körül őt és mind a vele *levőket* a halak foglyul ejtésekor, amelyet kifogtak; hasonlóan Jakabot és Jánost is, a Zebedeus fiait, akik Simonnal társak voltak. És *így* szólt Simonhoz Jézus: „Ne félj: mostantól *fogva* embereket élve foglyul ejtő leszel!” És *miután* kivonták a hajókat a földre és elengedtek mindent, követték őt.

És történt, amikor ő a városok egyikében volt, *hogy* – figyelj! – *ott* egy leprával teljes ember, és *amikor* meglátta Jézust, arcra esve könyörgött neki, *ahogy erélyesen* mondta: „Uram, *esetleg* ha akarod, képes vagy engem megtisztítani!” És kezét kinyújtva megérintette őt, *miközben így* szólt: „Akarom, tisztulj meg!” És a lepra azonnal elment tőle. És megparancsolta neki, *hogy* senkinek *se* szóljon, hanem: „*miután* elmentél, mutasd meg magadat a papnak, és vigyél *felajánlást* a te megtisztulásoddal kapcsolatban, ahogyan elrendelte Mózes, tanúságul nekik.” De *annál* inkább elterjedt a hír vele kapcsolatban, és nagy tömegek jöttek össze hallgatni és kikezeltetni magukat őáltala az ő gyengeségeikből. Ő pedig visszavonulóban volt a pusztában és imádkozásban.

És történt *ama* napok egyikén, *hogy épp* tanított, és *közben* voltak *ott* ülő farizeusok és törvénytánítók, akik Galilea és Júdea és Jeruzsálem minden falvából jöttek, és a *csodás* ereje az Úrnak *ott* volt, *hogy* meggyógyítsa őket.

És – figyelj! –, férfiak *épp* hoznak hordágyon egy embert, aki *szélütött* volt, és keresték *a módját*, *hogy* őt bevigyék és letegyék *őlé*. De *mivel* nem találták, mely *úton* vigyék be őt a sokaság miatt, ezért *miután* felmentek a tetőre, a cserépen keresztül eresztették le őt a kisággal együtt, középre, Jézus elé. És amikor látta az ő hitüket, *így* szólt nekik: „Ember, *már* el lettek engedve neked a te bűne-

id.” És kezdtek fontolgatni az írásmagyarázók és a farizeusok, *ahogy ezt mondták*: „Ki ez, aki gyalázkodásokat beszél? Ki képes elengedni bűnöket, hacsaknem egyedül az Isten?” *Mivel* pedig felismerte Jézus az ő fontolgatásaikat, válaszul *így* szólt hozzájuk: „Mit fontolgattok a ti szívetekben? Mi könnyebb, *így* szólni: »El lettek engedve neked a bűneid«, vagy *így* szólni: »Kelj fel⁹ és járj!«? Azért pedig, *hogy* megtudhassátok, hogy *szuverén* hatalma van az Ember Fiának bűnöket a földön elengedni: – *így* szólt a szélütötthöz – Neked mondom, kelj fel, és *amint* felvetted a te kiságyadat, menj a te házádba!” És azon nyomban felállt¹⁰ előttük, *majd* felvette, *amint* feküdt, elment az ő házába, és *közben* dicsőítette az Istent; és káprázat fogta el mindannyiukat, és dicsőítették az Istent, és megteltek félelemmel, *ahogy erélyesen* mondták: „A véleményünkkel ellentétes *dolgokat* láttunk ma!”

És ezek után kiment és szemlélt egy, az adószedő-helyen ülő, Lévi nevű adószedőt, és *így* szólt őhozzá: „Kövess engem!” És *miután* otthagyt mindent és felállt¹¹, követte őt.

És zúgolódtak az ő írásmagyarázóik és a farizeusok az ő gyakornokai ellen, *ahogy erélyesen ezt* mondták: „Mi miatt *épp* adószedőkkel és bűnösökkel esztek és isztok?” És válaszul Jézus *így* szólt hozzájuk: „Nincs szükségük az egészségben levőknek orvosra. Hanem a rosszul levőknek. Nem *azért* jöttem, *hogy* igazakat, hanem *hogy* bűnösöket hívjak megbánásra.”

Ők pedig *így* szóltak őhozzá: „Mi miatt *van az, hogy* János gyakornokai gyakran böjtölnek és végeznek könyörgéseket, hasonlóan a farizeusokéi is, a tieid pedig esznek és isznak?” Ő pedig *így* szólt hozzájuk: „Vajon képesek-e vagytok a lakodalmasház fiait, ameddig velük van a vőlegény, rávenni, *hogy* böjtöljenek? Jönnek viszont *olyan* napok, amikor elvihetik tőlük a vőlegényt: akkor böjtölni fognak azokban a napokban.”

Mondott pedig egy példázatot is nekik, hogy: „Senki *sem* foltoz rá *még nem* *használt* új ruhából foltot régi ruhára, különben az újat is szétszakítja, a régivel sem egyezik a folt a régi ruhából. És senki *sem* tölt¹² *frissen* új bort régi tömlőkbe, különben szétrepeszti az új bor a tömlőket, és amaz ki fog folyni, és a tömlők el fognak pusztulni. Hanem *frissen* új bort *addig nem* *használt* új tömlőkbe kell tölteni, és mindkettő együtt marad. És senki *sem* akar azonnal újat, *aki a* régi borból ivott, mert *erélyesen ezt* mondja: »A régi jobb«.”

---

9 *Kelj fel, felkelt*: az itt használt *ἐγειρω* (e.: „egeiró”) ugyanaz a szó, amit az ‘életre keléshez’ is használnak.

10 *Felállt*: ugyanaz a szó, mint a ‘feltámadni’ (gör.: *ἀνίστημι* e.: „anisztémi”).

11 *Felállt*: ugyanaz a szó, mint a ‘feltámadni’ (gör.: *ἀνίστημι* e.: „anisztémi”).

12 *Foltoz rá, foltot, tölt*: a hajítani szó (gör.: *βάλλω*, e.: „balló”) és annak különféle változatai.

Történt pedig a második-első szombatnapon¹³, *hogy* átment a vetések között és *közben* tépkedtek az ő gyakornokai a kalászokat, és ettek, *ahogy* morzsolgatták a kezükben. De néhányan a farizeusok *közül* odaszóltak nekik: „Miért teszitek azt, amit nem szabad tenni a szombatnapokon?” És válaszul odaszólt nekik Jézus: „Nem is olvastátok azt, amit tett Dávid, amikor éhezett, ő és a vele levők: hogyan ment be az Isten házába és vette el a kihelyezés kenyereit, és evett és adott a vele levőknek; melyeket nem szabad megenni, hanem csak a papoknak?” És *határozottan* mondta nekik, hogy: „Ura az Ember Fia a szombatnapnak is!”

Történt pedig egy másik szombatnapon is, *hogy* ő bement a zsinagógába és tanított, és *ott* volt egy ember, és az ő jobb keze száraz volt. És figyelték őt az írásmagyarázók és a farizeusok, hátha a szombatnapon fog gyógykezelné: *azért*, hogy vádat találhassanak ellene. Ő pedig *mindeközben* átlátta érveléseiket, és odaszólt a száraz kézzel rendelkező emberhez: „Kelj fel és állj a középre!” Ő pedig *miután* felkelt, *oda* állt.

Odaszólt tehát Jézus nekik: „Kérdezni fogok tőletek valamit: Szabad-e a szombatnapokon jót tenni vagy rosszat tenni? Lelket menteni vagy elvesztetni?” És *miután* körbenézett mindannyiukon, odaszólt az embernek: „Nyújtsd ki a te kezedet!” Ő pedig úgy tett, és rendbe jött az ő keze! *Olyan* egészséges *lett*, mint a másik! Azok pedig megteltek esztelenséggel és beszélgettek egymással, mit tehetnének Jézussal.

Történt pedig azokban a napokban, hogy kiment a hegyre imádkozni, és *egyfolytában* az Isten imájában¹⁴ töltötte az éjszakát. És amikor nappal lett, magához hívta az ő gyakornokait, és kiválasztott közülük tizenkettőt, akiket kiküldötteknek is nevezett: Simont, akit Péternek is nevezett; és Andrást, az ő testvérét; Jakabot és Jánost, Fülöpöt és Bertalant; Mátét és Tamást; Jakabot, az Alfeus fiát, és Simont, akit Zélótának¹⁵ hívnak; Jakab Júdását, és Iskariótész¹⁶ Júdást, aki árulóvá is lett.

És *miután* aláment velük, megállt egy sík helyen; és gyakornokainak tömege és népek nagy serege egész Júdeából és Jeruzsálemből és Tirusz és Szidón tengermellékéről (akik jöttek hallgatni őt és meggyógyulni az ő betegségeikből, és

13 *Második-első szombatnap*: a páska-hetet közvetlenül követő szombat megjelölése: a páska-ünnep utáni *második* szombat és a pünkösd előtti hét szombat közül az *első*.

14 *Az Isten imájában*: a nyelvtani szerkezet (gör.: ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ θεοῦ e.: „en té proszeukhé tú theú”) az Istent birtokos szerkezetbe teszi, lehet így is fordítani: ‘isteni imában’. Azt sejteti, hogy az ima itt nem Jézus saját imája, hanem az Istentől ihletett és vele egyetértő könyörgésről van szó. Hagyományos fordításokban: ‘Istenhez való imádozásban.’

15 *Zélóta*: Simon másik nevének (‘buzgó’) görög változata. Máté és Márk az arámiasabb *Kanani-tész* szót használja.

16 *Iskariótész*: jelentése vitatott; egy elfogadható lehetőség, hogy egy héber összetett szó görög átírata, *ΨΑΙ* (e.: „ís”), ‘férfi’ és *ΚΗΡΙΟΘ* (e.: „Kerióth”), ami egy dél-júdeai város (Józsué 15:25), mely jelentése ‘városok’, esetleg ‘összenőtt városok’. Ezek alapján ‘Kerióthi férfi’, esetleg ‘nagyvárosi férfi’ a szó jelentése. (Létezett még egy móábi Kerióth is: Jeremiás 48:24.41 és Ámós 2:2.)

akik tisztátalan szellemektől voltak zaklatva): és közben meggyógyultak! És a tömeg mind igyekezett megérinteni őt, merthogy csodás erő ment ki őbelőle és meggyógyított mindenkit.

És ő, miután felemelte az ő szemeit az ő gyakornokaira, így szólt:

„Boldogok vagytok, szegények, mert tiétek az Isten Királysága. Boldogok vagytok, akik most éheznek, mert jól lesztek lakatva! Boldogok vagytok, akik most sírnak, mert nevetni fogtok! Boldogok vagytok, amikor gyűlölnek titeket az emberek, és amikor elhatárolódnak tőletek és korholják és jó messzire hajítják a ti neveteket maguktól, mit gonoszt az Ember Fia ügyéért. Örvendjete az azon a napon és ugrádozzatok, mert – figyeljete! – a ti jutalmatok sok a mennyben! Mert ezeknek megfelelően tettek az isteni szóvivőkkel az ő ősapáik.

De jaj nektek, gazdagok, mert megkapjátok a ti vigasztalásokat! Jaj nektek, akik már beteltetek, mert éhezni fogtok!” Jaj nektek, akik most nevetnek, mert gyászolni és sírni fogtok! Jaj nektek, amikor helyesen szól rólatok minden ember, mert ezeknek megfelelően tettek a hamis isteni szóvivőkkel az ő ősapáik!

De nektek mondom, akik halljátok: önzetlenül szeressétek a ti ellenségeiteket, tegyetek helyesen a titeket gyűlölőkkel, megáldva mondjátok jót a titeket átkozókra, és imádkozzatok a titeket rágalmazók helyett! A téged arcul ütőnek nyújtsd oda a másikat is, és a te felsőruhádát elvevőtől az alsóruhát se tiltsd el! Minden tőled kérőnek pedig adj, és a tiedet elvevőtől ne kérj vissza. És amint akarjátok, hogy tegyenek veletek az emberek, ti is hasonlóan tegyetek velük! És ha szeretitek a titeket önzetlenül szeretőket, milyen kegyelem az nektek? Mert a bűnösök is az őket szeretőket szeretik. És ha jót tesztek a veletek jótévőkkel, milyen kegyelem az nektek? Mert a bűnösök is ugyanezt teszik. És ha kölcsönadtok azoknak, akiktől reméletek, hogy visszakapjátok, milyen kegyelem az nektek? Mert a bűnösök bűnösöknek adnak kölcsön, hogy ugyanannyit visszakapjanak. Sőt inkább szeressétek a ti ellenségeiteket és tegyetek jót, és adjatok kölcsön úgy, hogy közben semmit sem reméltek vissza: és sok lesz a ti jutalmatok, és fiai lesztek a Legmagasabbnak; mert ő jóságos a hálátlanokhoz és bajlódásokkal teli gonoszokhoz. Legyetek tehát könyörületesek, ahogyan a ti Édesapátok is könyörületes!

Ne ítéletek, és semmiképp sem lehettek ítéelve! Ne ítéletek el senkit se, és semmiképpen sem lehettek elítélve! Oldozzatok fel és fel lesztek oldozva! Adjatok és adni fognak nektek, becsületes mértékkel, megnyomottat és megrázottat, túlcsondulót fognak adni a ti öletekbe: mert ugyanazzal a mértékkel lesz visszamérve nektek, mint amilyenel ti mértetek!”

Szólt pedig példázatot nekik:

„Vajon képesek vakokat kalauzolni? Nem fognak mindketten gödörbe esni? Nincsen gyakorlók felette az ő tanítójának, hanem *miután már rendbe lett szedve és helyre lett állítva*, mindenki *olyan* lesz, mint az ő tanítója. De mit figyeled a szálkát, amely a te fivéred szemében *van*, a gerendát pedig, amely a saját szemedben *van*, nem veszed tekintetbe? Színészkedő, hajítsd ki először a gerendát a te szemedből, és akkor majd átlátod, *hogyan lehet* kihajítani a szálkát, amely a te fivéred szemében *van*.

Mert nem létezik rothadt gyümölcsöt termő nemes fa, sem nemes gyümölcsöt termő rothadt fa; mert minden egyes fa a saját gyümölcséről ismerhető meg: mert nem tövisről szednek fügét és nem csipkebokorról szüretelnek szőlőfürtöt. A jó ember az ő szívének jó kincséből hozza elő a jót, és a gonosz ember az ő szívének gonosz kincséből hozza elő a gonoszt: mert a szívnek bőségéből beszél az ő szája.

De miért hívtok engem *úgy, hogy* »Uram! Uram!«, és nem teszitek *azokat*, amiket mondok? Mindenki, aki énhozzám jön és hallja az én Kinyilatkoztatásaimat és teszi azokat, meg fogom mutatni nektek, kihez hasonló. Hasonló egy *olyan* házépítő emberhez, aki leásott és mélyre hatolt, és a kősziklára vetett alapot. *Miután* pedig árvíz lett, nekiütközött az áradás annak a háznak, és nem volt elég erős, *hogy* megingassa azt, mert a kősziklára volt alapozva. Aki viszont hallotta és nem tette meg, hasonló egy *olyan* emberhez, aki házat épített a földre alap nélkül; aminek nekiütközött az áradás, és azonnal elesett és nagy lett az összeomlása annak a háznak.”

És mikor bevégezte az ő összes Kijelentését, a nép füle hallatára, bement Kapernaumba. Egy bizonyos századosnak a rabszolgája pedig rosszul lévén készült *életét* befejezni, aki számára megbecsült volt. *Miután* pedig hallott Jézusról, elküldte őhozzá a zsidók véneit, kérve őt, hogy *amint* eljött, mentse meg az ő rabszolgáját. Ők pedig, *miután* megjelentek Jézusnál, sürgetve kérelték őt, ahogy erélyesen mondták, hogy méltó *ő*, akinek *segítségét* fog nyújtani. Mert *önzetlenül* szereti a mi nemzetünket és a gyülekezetet ő építette nekünk.”

Jézus pedig elment velük. *Mikor* pedig már nem volt messze a háztól, elküldte őhozzá barátait, *akik által határozottan* mondta neki: „Uram, ne fáradj, mert nem vagyok elég *jó arra, hogy épp* az én fedelem alá menj be, emiatt magamat sem tartottam méltónak hozzád menni. Hanem szólj egy *kinyilatkoztatott* szót, és meggyógyul az én gyermekem! Mert én is hatalom alá rendelt ember vagyok, *aki* rendelkezem önmagam alatt katonákkal; és *leszögezve* mondom ennek: »Indulj!« és indul, és *a* másoknak: »Jöjj!« és jön, és az én rabszolgámnak: »Tedd ezt!« és teszi.” *Amint* pedig ezt meghallotta Jézus, elcsodálkozott őrajta, és *miután* megfordult, odaszólt az őt követő tömegnek: „*Leszögezve* mondom nektek, Izraelben sem ta-

láltam ennyi hitet.” És *mikor* visszatértek a küldöttek a házhoz, a gyengélkedő rabszolgát egészségesen találták.

Éa történt a következő *napon*, hogy bement egy Nain nevezetű városba, és együtt ment övele az ő sok gyakornoka és egy nagy tömeg. Amint pedig közeledt a város kapujához – figyelj csak! – kihoztak egy *már* megholtat: egyetlen fiát az ő édesanyjának (ő özvegy is volt); és egy elég nagy tömeg volt övele a városból. És *amint* meglátta őt az Úr, megindult bensőjében őrajta, és *így* szólt őhöz: „Ne sírj!” És *miután* odament, megérintette a nyílt koporsót, a hordozók pedig megálltak. És *így* szólt: „Fiatalember, neked mondom: kelj *életre!*” És felült a halott, és elkezdett beszélni; és *visszaadta* őt az ő anyjának. De félelem fogta el mindannyiukat, és dicsőítették az Istent, *ahogy leszögezve* mondták, hogy: „Nagy *istenti* szóvivő kelt fel közöttünk”, és hogy: „*Meglátogatva* ránézett az Isten az ő népére.” És kiment ez a Kinyilatkoztatás az egész Júdeában őfelőle, és az egész környéken.

És jelentést tettek Jánosnak az ő gyakornokai mindezekről. És *miután* odahívott bizonyos kettőt az ő gyakornokai *közül* János, elküldte *őket* Jézushoz, *ahogy ezt* mondta: „Te vagy-e az eljövendő, vagy mást várjunk?” Abban az órában pedig sokakat gyógykezelt betegségekből és csapásokból és gonosz szellemektől, és sok vaknak ajándékozta *kegyelemből*, *hogy* lásson. És válaszul Jézus *így* szólt őhöz: „*Amint* elmentetek, jelentsétek Jánosnak, amit láttatok és hallottatok: hogy vakok látást nyernek, sánták járnak, leprások tisztulnak, siketek hallanak, halottak *életre* kelnek, szegényeknek *Győzelmi* jóhír van hirdetve; és boldog, aki esetleg nem botránkozik meg énbennem.”

Miután pedig elmentek János követei, beszélni kezdett a tömegekhez János felől:

„Mit mentetek ki a pusztába megcsodálni? Nádszálat, széltől megrendülőt? Hanem? Mit látni mentetek ki? Puha *nőies* ruhákban feldíszített embert? Lássátok meg: a dicsőséges ruházatban és fényűzésben leledzők a palotákban vannak! Hanem? Mit látni mentetek ki? *Isteni* szóvivőt? Igen, *leszögezve* mondom nektek, *istenti* szóvivőnél is nagyobb!

Ez az *az ember*, akiről meg van írva: »Figyelj! Én kiküldöm az én követemet a te színed előtt, aki el fogja készíteni a te utadat teelőtted.« Mert *leszögezve* mondom nektek, nagyobb *istenti* szóvivő asszonyok szülöttjei közül a bemerítő Jánosnál senki sincs! De aki kisebb az Isten Királyságában, nagyobb nála!”

És *miután* a nép mind hallotta *ezt* és az adószedők, igaznak nyilvánították az Istent, *azzal*, *hogy* bemerítkeztek, *elvégezve* a János bemerítését. De a farizeusok

és a törvénytudók¹⁷ az Isten tanácsát magukra *nézve* elvetették, *annak helyet nem adva, azzal, hogy* nem merítkeztek be őáltala.

Így szólt pedig az Úr: „Tehát mihez hasonlítsam ennek a nemzedéknek az embereit? Mihez is hasonlók? Kisgyermekhez hasonlók, akik egy piacon ülnek és egymást szólítják és *erőteljesen ezt* mondják: »Fuvoláztunk nektek és nem kör-táncoltatok, siratót énekeltünk, és nem szakadtatok meg *a gyászban!*« Mert már eljött a kenyeret sem evő, bort sem ivó bemerítő János, és *határozottan ezt* mondjátok: »Démonja van!« Eljött *már* az evő és ivó Ember Fia, és *határozottan ezt* mondjátok: »Figyeljete! Egy falánk és borivó ember, adószedők barátja és bűnösöké!« És igazzá lett nyilvánítva a bölcsesség az ő összes gyermekétől.”

Megkérte pedig őt a farizeusok egyike, hogy egyen vele. És *miután* bement a farizeus házába, *étkezéshez* telepedett. És – figyelj! – egy asszony a városban, aki bűnös volt, *miután* megtudta, hogy leheveredett a farizeus házában, és *miután* magával vitt egy alabástromedényt és megállt az ő lábainál hátul sírva, elkezdte könnyeivel öntözni az ő lábait és az ő fejének hajával *közben* törölgette és csókolgatta az ő lábát és kenegette a balzsammal.

Amint pedig látta *ezt* az őt meghívó farizeus, *így* szólt önmagában, *ahogy ezt* mondta: „Ha *isteni* szóvivő volna, tudná, ki *ez* az asszony és miféle, aki érinti őt, merthogy bűnös!” És válaszul Jézus *így* szólt őhozza: „Simon, van neked valami szólnivalóm.” Ő pedig közli: „Tanító, szólj!” „Két adósa volt egy bizonyos hitelezőnek. Az egyik ötszáz dénárral tartozott, a másik pedig ötvennel. De *mivel* nem volt *miből* megadniuk, mindkettőnek megkegyelmezett. *Mit* szólsz tehát, melyikük fogja őt inkább szeretni?” Válaszul pedig Simon *így* szólt: „Feltételezem, hogy akinek inkább megkegyelmezett.” És *így* szólt őhozza: „Helyesen ítéltél.” És *miután* odafordult az asszonyhoz, közölte Simonnal: „Látod ezt az asszonyt? Bejöttem a te házába, vizet az én lábaimra nem adtál, ő pedig könnyekkel öntözte és az ő fejének hajával törölte meg. Csókot nekem nem adtál, ő pedig attól *fogva, hogy* bejöttem, nem szűnt meg csókolgatni az én lábaimat. Olajjal az én fejemet nem kentet meg, ő pedig balzsammal kentet meg az én lábaimat. Ezért *leszögezve azt* mondom neked, az ő sok bűne el lett engedve, merthogy sokszorosan szeretett, akinek viszont kevés van elengedve, kevésbé szeret.”

Őneki viszont *így* szólt: „*Már* el lettek engedve a te bűneid.” És elkezdtek a *vele* együtt leheveredettek *erélyesen ezt* mondani maguk közt: „Ki ez, aki bűnöket is elenged?” Ő viszont *így* szólt az asszonyhoz: „A te hited megmentett téged; menj békességbe!”

És történt sorrendben *ezután*, hogy ő úton volt városenként és falvanként, *miközben* közhírré tette és jóhírként hirdette az Isten Királyságát; és vele a tizen-

17 *Törvénytudók*: a görög νομικός (e.: „nomikosz”) többjelentésű szó, a ‘törvénytudón’ kívül még ezeket is jelenti: ‘törvényen nyugvó, hagyományos, törvénnyel kapcsolatos, törvénykező, jogász’.

kettő; és egy bizonyos asszony, aki *már* gyógykezelve volt gonosz szellemektől és gyengeségekből; Mária, akit magdalainak hívnak, akiből hét démon ment ki; és Johanna, Khúzának, a Heródes intézőjének felesége; és Zsuzsanna; és sok más *asszony*, akik segédkeztek neki az ő vagyonukból.

Amikor pedig egy nagy tömeg volt vele és városonként mentek őhöz, *így* szólt példázat által:

„Kiment a vető az ő magját elvetni. És az ő vetése során némely esett az út mellé, és el lett taposva, és az égi madarak felették azokat. És *a* másik esett a kőre, és *miután* felnövekedett, kiszáradt, mert nem volt nedvessége. És *a* másik esett a tövisbokrok közé, és *miután* együtt felnövekedtek, a tövisbokrok elfojtották azt. És *a* másik esett a jó földre, és *miután* felnövekedett, százszoros gyümölcsöt hozott.” *Amikor* ezeket mondta, *így* kiáltott: „Akinek van füle hallani, hallja!”

Megkérdezték pedig őt az ő gyakornokai, *ahogy ezt* mondták: „Mi lenne ez a példázat?” Ő pedig *így* szólt:

„Nektek megadatott, hogy megismerjétek az Isten királyságának titkait, de a többieknek példázatokban *adatik*, hogy látván ne láthassanak és hallván össze ne rakhassák *a dolgokat*. A példázat pedig ez:

A mag az Isten Kinyilatkoztatása. Azok pedig, *akik* az út mellett vannak, azok, *akik* hallják, majd jön a Szétdobáló, és elveszi a Kinyilatkoztatást az ő szívéből, nehogy *miután* hittek, megmenekülhessenek. Azok pedig, *akik* a kövön *vannak*, azok, *akik* mikor hallják, örömmel fogadják a Kinyilatkoztatást, és ezek nem rendelkeznek gyökérrel, akik egy *megfelelő* ideig hisznek, és a próbáztatás idején *elállva* elszakadnak.¹⁸ Amely pedig a tövisbokrokra esett, ezek azok, *akik miután* hallották és *ahogy* a megélhetés gondjai és gazdagsága és élvezetei által járnak, *összeroppantva teljesen* megfojthatnak, és nem viszik tökéletességre. A megfelelő földben *levők* pedig ezek, akik *miután* megfelelő és jó szívvel hallották a Kinyilatkoztatást, megtartják és gyümölcsöt hoznak *hátrányt elszenvedő* kitartással.

Senki pedig, *aki* lámpást gyújtott, *nem* fedi el edénnyel vagy teszi ágy alá, hanem lámpatartóra teszi, hogy akik bemennek, láthassák a fényt. Mert nincs *olyan* rejtett *dolog*, amely nem válik majd nyilvánvalóvá, sem *olyan* rejtélyes *dolog*, amely nem lesz majd ismeretes és nyilvánosságra *ne* jönné. Meglássátok tehát, hogyan hallgatjátok: mert akinek esetleg van, annak majd *adatik*; és akinek esetleg nincs, *amiről azt* gondolja, hogy van, az is elemeltetik majd tőle.”

---

¹⁸ *Elszakadnak*: a görög ἀφίστημι (e.: „afisztemi”) szó szerinti jelentése: ‘elállni, elpártolni, elszakadni’. Ennek főnévi alakjai az ἀποστασία (e.: „aposztázia”), mely a 2Thesszalónikai levélben a Bűn emberét megelőző ‘szakadás, elállás, szövetségszegés’, és az ἀποστάσιον (e.: „aposztázion”), mely a Mózes által a szív keménysége miatt engedélyezett ‘válólevél, szakítási kis könyvtokercs’.

Megjelentek pedig őnála az ő édesanyja és testvérei, és nem tudtak őhöz férkőzni a tömeg miatt. És jelentették neki, ahogy ezt mondták: „A te édesanyád és a te testvéreid kint állnak, mert látni akarnak téged.” Ő pedig válaszul így szólt hozzájuk: „Édesanyám nekem és testvéreim nekem ezek, akik az Isten Kinyilatkoztatását hallják és megteszik azt.”

És történt a napok egyikén, hogy beszállt egy hajóba ő és az ő gyakornokai, és így szólt hozzájuk: „Menjünk át a tó túlsópartjára!” És elindultak. De hajójásuk közben elaludt, és szélvihar jött le a tóra, és megteltek vízzel, és veszélyben voltak. És amint odamentek hozzá, felébresztették őt, ahogy erélyesen ezt mondták: „Mester, Mester, elveszünk!” Ő pedig miután felkelt, rendre utasítva megfeddte a szelet és a víz hullámozását, és lett nagy szélcsend. És így szólt hozzájuk: „Hol van a ti hitetek?” Ők pedig félve csodálkoztak, ahogy erélyesen ezt mondták egymásnak: „Hát ez meg ki, hogy a szeleknek is parancsol meg a tengernek is, és szót fogadnak neki?”

És lehajóztak a gadarénusok vidékére, amely Galileával átellenben van. Miután pedig ő kiment a földre, fogadta őt egy bizonyos ember a városból, aki elég sok ideje rendelkezett démonokkal, és ruhát sem viselt és házban sem lakott, hanem a sírboltokban. Miután pedig meglátta Jézust és felkiáltott, ölé esett és nagy hangon így szólt: „Mi közös dolgunk van nekem és neked Jézus, az Legmagasabb Isten Fia? Könyörgöm neked, ne kínozz engem!” Mert mindeközben már parancsolgatta a tisztátalan szellemnek, hogy jöjjön ki az emberből. Mert már sok ideje megragadta őt, és meg volt kötözve; és mikor láncokkal és lábbilincsekkel volt őrizve és szétszaggatta a kötelékeket, a démon által a pusztákba lett hajtva¹⁹. De megkérdezte őt Jézus, ahogy erélyesen mondta: „Mi a neved?” Ő pedig így szólt: „Légió”, merthogy sok démon ment őbelé. És kérte őt, hogy ne parancsolja nekik, hogy a feneketlen mélységbe menjenek.

Volt pedig ott elég sok disznónak legelésző nyája a hegyen. És kérték őt, hogy engedje meg nekik, hogy azokba belemehessenek; és megengedte nekik. Miután pedig kimentek a démonok az emberből, belementek a disznókba. És rohant a nyáj, le a meredek lejtőn, bele a tóba; és megfulladt.

Miután pedig látták a legeltetők, mi történt, futva menekültek, és miután elmentek, elvitték a hírt a városba és a szántóföldekre. Azok pedig kimentek, hogy lássák, ami történt; és odamentek Jézushoz, és ülve találták az embert, akiből a démonok kimentek, felöltöztetve és józan eszénél, Jézus lábainál; és megijedtek. Hírül adták pedig nekik azok is, akik látták, hogyan szabadult és menekült meg a volt démonizált. És kérte őt a gadarénusok környékének egész tömege, hogy

---

¹⁹ A démon által ... hajtva: a görög ἐλαύνω (e.: „elaunó”) jelentése: 'hajtani, evezni'. Fordítható a hajós szövegkörnyezet miatt így is: 'A démon által ... evezve'. Ahogyan Márk szerint a gyakornokok kínlódtak az evezéssel az ellenkező szél miatt, Lukács szerint a démon kínlódik az evezéssel Jézus miatt.

menjen el tőlük, mert nagy félelemmel voltak *mindeközben* összepréselve. Ő pedig, *miután* beszállt a hajóba, visszatért.

Könyörgött pedig neki az ember, akiből kimentek a démonok, *hogy* ővele lehessen, de Jézus *eloldozva szabadon* bocsátotta őt, *ahogy erélyesen ezt* mondta: „Térj vissza a te házába, és beszéld el, amit csak tett veled az Isten!” És elment egész városszerte közhírré tevőként, amit csak tett vele Jézus.

Történt pedig, amikor Jézus visszatért, *hogy* örömmel fogadta őt a tömeg, mert mind *óra való* várakozásban voltak. És – figyelj! – jött egy ember, akinek neve Jairus, és ő a gyülekezet főembere volt. És *miután* leesett Jézus lába mellé, kérte őt, *hogy* menjen be az ő házába, mert *csak* egy egyszülött lány volt számára, mintegy tizenkét éves, és ő haldoklott.

Amikor pedig ő elment, a tömegek *körülötte tolongva* fojtogatták őt. És egy tizenkét éve vérfolyásban levő asszony, akit *miután* orvosokra költötte az egész megélhetését, senki sem volt képes gyógykezelnit, hátulról odamenve megérintette az ő ruhájának a bojtját. És azonnal elállt az ő vérenek folyása. És *így* szólt Jézus: „Ki az, *aki* megérintett engem?” *Miközben* pedig mindenki tagadta, *így* szólt Péter és a vele *levők*: „Mester, a tömegek összepréselnek és szétnyomnak téged, és *azt* mondom, »Ki az, aki megérintett engem?«?” Jézus pedig *így* szólt: „Megérintett engem valaki, mert én tudom, hogy csodás erő ment ki éntőlem.” *Mikor* pedig az asszony meglátta, hogy nem maradt észrevétlen, remegve *előjött*; és *miután* őelé esett, jelentette neki az egész nép előtt, *hogy* mely ok miatt érintette meg őt és hogyan gyógyult meg azon nyomban. Ő pedig *így* szólt őhozzá: „Bátorodj, leányom, a te hited megmentett téged! Eredj békességbe.”

Mikor még beszélt ő, jött valaki a gyülekezetvezetőtől, *aki erélyesen azt* mondta neki, hogy: „Meghalt a te leányod. Ne fáraszd a tanítót!” Jézus pedig, *mikor ezt* hallotta, válaszul neki *erélyesen ezt* mondta: „Ne félj, csak higgy, és meg fog menekülni!” És *miután* bement a házba, senkit sem hagyott bemenni, hanem csak Pétert és Jakabot és Jánost, és a gyermek apját és anyját. Sírtak pedig mindnyájan, és őt *gyászolva* megszakadtak! Ő pedig *így* szólt: „Ne sírjatok! Nem halt meg, hanem alszik!” És kinevették őt, *mint akik* tudták, hogy meghalt. Ő pedig, *miután* mindenkit kihajított kintre és megfogta az ő kezét, *erélyesen ezt* mondván kiáltott: „Gyermek, kelj fel!” És visszatért annak szelleme, és feltámadt azon nyomban; és rendelkezett, hogy adjanak neki enni. És el voltak kápráztatva annak szülei; ő pedig megparancsolta nekik, hogy senkinek *se* szóljanak *arról*, ami történt.

Miután pedig összehívta az ő tizenkét gyakornokát, adott nekik *csodás* erőt és *szuverén* hatalmat gyógykezelnit a démonok és betegségek felett mind, és küldte őket közhírré tenni az Isten Királyságát és gyógyítani a gyengélkedőket. És *így* szólt hozzájuk: „Semmit *se* vigyetek az útra, *se* botokat, *se* táskát, *se* kenye-

ret, se pénzt, se egyenként két alsóruhátok ne legyen! És amely házba csak be-
mentek, ott maradjatok, és onnan menjete el! És akik csak nem fogadnak el tite-
ket: *miután* kimentetek abból a városból, a port is rázzátok le a ti lábaitokról, ta-
núságtételül ellenük!”

Miután pedig elmentek, keresztülmentek a falvakon, ahogy folyamatosan
Győzelmi jóhírt hirdettek és gyógykezelték mindenütt.

Meghallotta pedig Heródes negyed-es fejedelem az ő általa *való* történéseket
mind, és tanácstalan volt, mert némelyek azt mondták, hogy János kelt *életre* a
halottak közül, némelyek pedig *azt*, hogy Illés tűnt fel, mások pedig *azt*, hogy a
rég-i *isteni* szónívók egyike támadt fel. És *így* szólt Heródes: „Jánost én fejeztetem
le, de ki ez, akiről én ezeket hallom?” És kereste *a lehetőséget*, hogy lássa őt.

És *miután* visszatértek a kiküldöttek, elbeszéltek neki *mindazt*, amit csak tet-
tek. És *miután* maga mellé vette őket, elvonult külön egy Béth-Szaidának hívott
város pusztá helyére. A tömeg pedig, *amint ezt* megtudta, követte őt, és *miután*
fogadta őket, beszélt nekik az Isten Királyságáról, és akiknek szüksége volt keze-
lésre, meggyógyította.

A nap pedig hanyatlani kezdett. *Miután* pedig odament a tizenkettő, *így* szólt
őhozzá: „Bocsásd el a tömeget, hogy *miután* elmentek a környező falvakba és a ta-
nyákra, megpihenhessenek és ellátmányt találhassanak, mert itt pusztá helyen
vagyunk.” Ő pedig *így* szólt hozzájuk: „Adjatok nekik ti enni!” Ők pedig *így* szól-
tak: „Nincs nekünk több, mint öt kenyérünk és két halunk. Esetleg elmenve mi
vásárolhatunk ennek az egész népnek eledelt.” Mert mintegy ötezren voltak férfi-
ak. Ő pedig *így* szólt az ő gyakornokainak: „Telepítsétek le őket csoportokba öt-
venesével!” És úgy tettek, és letelepítették mindnyájukat. *Miután* pedig vette az
öt kenyeret és a két halat, *majd miután* feltekintett a mennybe: áldást mondott²⁰
azokra. És megtörte és adta a gyakornokoknak, *hogy* a tömeg elé tegyék. És ettek
és jóllaktak mindnyájan. És felszedték azt, *ami felesleggé* bővelkedett számukra a
megtört darabokból, tizenkét kosárnyit.

És történt, amikor ő imádkozás közben volt egyedül, vele voltak a gyakorno-
kok, és megkérdezte őket, *ahogy erélyesen* ezt mondta: „Kinek mond engem a tö-
meg, *hogy ki* vagyok?” Ők pedig válaszul *így* szóltak: „A bemerítő Jánosnak, mások
pedig Illésnek, mások pedig, hogy a régiek valamely *isteni* szónívője támadt fel.” Ő
pedig *így* szólt hozzájuk: „De ti kinek mondotok engem, *hogy ki* vagyok?” Válaszul
pedig Péter *így* szólt: „Az Isten Messiásának!” Ő pedig *miután rendre utasítva* meg-
feddte őket, megparancsolta, *hogy* senkinek *se* szóljanak erről, *miután* szólt, hogy
szükséges az Ember Fiának sokat szenvednie, és megvizsgálva elutasítottá válnia

---

²⁰ *Áldást mondott*: a gör. *εὐλόγησεν* (e.: „eulogészen”) szószerint azt jelenti: ‘jót mondott’. Amikor
áldunk, jót mondunk valakire vagy valamire. Jelen esetben az áldás vonatkozhat a kenyerekre, a
tömegekre és az egész kialakult helyzetre egyaránt.

a vénektől és főpapoktól és írásmagyarázóktól, és megöletnie, és a harmadik napon *életre* kelnie.

Erélyesen ezt mondta pedig mindenkinek: „Ha valaki utánam akar jönni, tagadja meg önmagát, és vegye fel az ő keresztyét naponként, és kövessen engem! Mert aki csak akarná az ő földi élethez kötött lelkét megmenteni, el fogja veszteni azt; aki pedig csak elveszítené az ő lelkét az én ügyemért, az meg fogja találni azt. Mert mi hasznát veszi az olyan ember, aki az egész világrendszeret megnyerte, önmagát pedig elvesztette vagy kárba veszni hagyta? Mert aki csak szégyellene engem és az én Kinyilatkoztatásaimat, azt az Ember Fia szégyellni fogja, amikor eljöhét az ő és az Édesapa és a szent angyalok dicsőségében. *Leszögezve* mondom pedig nektek igazán, *hogy* vannak némelyek az itt állók közül, akik semmiképp sem fognak kóstolni halált, míg csak meg *nem* láthatták az Isten Királyságát.”

Történt pedig ezek után a kinyilatkoztatások után mintegy nyolc nappal, hogy *miután* magához vette Pétert és Jánost és Jakabot, felment a hegyre imádkozni. És történt az ő imádkozása során, hogy az ő arcának látványa más lett és az ő ruházata villódzó fehér. És – figyelj! – két ember beszélgetett vele, akik Mózes és Illés voltak; akik dicsőségben láthatóvá válva beszéltek az ő kivonulásáról²¹, amelyet Jeruzsálemben készült beteljesíteni.

Péter pedig és akik vele voltak, elnehezdedtek álommal, mikor pedig felébredtek, látták az ő dicsőségét, és a két férfit, akik ott álltak övele. És történt az ezeknek őrőle való távoztukban, hogy így szólt Péter Jézushoz: „Mester, hasznos nekünk itt lennünk. És építhetünk három sátrat: egyet neked és Mózesnek egyet és egyet Illésnek”; *miközben* nem tudta, mit mond. *Amikor* pedig ezeket mondta, lett egy felhő, és beárnyékolta őket, és féltek az amazoknak a felhőbe való beléptükör. És hang lett a felhőből, amely *leszögezve* mondta: „Ez az én szeretett Fiam! Őrá hallgassatok!” És abban *a pillanatban*, amikor a hang lett, találatott Jézus egyedül, és ők hallgattak és senkinek *sem* jelentettek azokban a napokban semmit a látottakból.

Lett pedig a következő napon, mikor lejöttek a hegyről, hogy őelément egy nagy tömeg. És – figyelj! – egy férfi a tömegből felkiáltott, ahogy *erélyesen* ezt mondta: „Tanító, kérlek téged, tekints rá az én fiamra, merthogy egyszülöttem nekem. És figyelj, egy szellem megfogja őt és hirtelen felkiált és rángatja őt habzó szájjal és csikorgatja az ő fogait, és nehezen távozik el tőle, *miközben* összetöri őt. És kértem a te gyakornokaidat, hogy hajtsák ki azt, és nem voltak rá képesek.” Válaszul pedig Jézus így szólt: „Ő hitetlen és elfordult nemzedék, meddig leszek

---

21 *Kivonulás*: a görög ἔξοδος (e.: „exodosz”) szó jelentései: ‘kijárat, eltávozás, kivonulás, katonai kimasírozás, karrier befejezése, vita lezárása’. Ugyanez a szó szerepel a Zsidókhöz írt levélben is: „Hittel emlékezett meg az élete végére érő József az Izrael fiainak kivonulása (exodosz) felől.” E szóból származik az exodusz szavunk, mellyel Mózes 2. könyvére is szoktak utalni (Kivonulás, Exodusz). Az exodosz szó összeköti Jézus halálát a páskabarány által a zsidók Egyiptomból való győztes kivonulásával.

veletek és foglak elviselni titeket? Hozd ide a te fiadat!” Még az ő odamentében pedig megtépte őt a démon és görcsösen rángatta. És *rendre utasítva* megfeddte Jézus a tisztátalan szellemet, és meggyógyította a gyermeket, és visszaadta őt az ő apjának. És meghökkentek mindnyájan az Isten nagyságán.

Mikor pedig mindnyájan csodálkoztak mindazon, amit Jézus tett, odaszólt az ő gyakornokaihoz: „Ti helyezétek a ti fületekbe ezeket a Kinyilatkoztatásokat, mert az Ember Fia *arra* készül, *hogy áruházzal* átadják emberek kezébe.” Ők pedig nem értették ezt a Kijelentést, és el volt fedve tőlük, hogy ne foghassák fel azt. És félték megkérdezni őt erről a Kijelentésről. Bement pedig közójük egy érvelés, *mégpedig az, hogy* esetleg ki lenne a nagyobb közöttük. Jézus pedig, *miután* látta az ő szívük érvelését és megfogott egy kisgyermeket, önmaga elé állította őt. És odaszólt nekik: „Aki esetleg befogadná ezt a kisgyermeket az én nevemre *alapotva*, engem fogad be; és aki esetleg engem fogadna be, azt fogadja be, *aki* engem kiküldött. Mert aki kisebbségek áll rendelkezésre mindnyájatok között, ő lesz nagy.”

Válaszul pedig János *így* szólt: „Mester, láttunk valakit a te nevedre *alapotva* kihajítani a démonokat, és eltiltottuk őt, merthogy nem követ velünk.” És *így* szólt őhozzá Jézus: „Ne tiltsátok el, mert aki csak nincs ellenünk, helyettünk van.”

Történt pedig az ő felemeltetése napjának közeledtével, hogy ő az ő arcát megerősítette, *hogy* Jeruzsálembé menjen. És kiküldött követeket az ő arca előtt, és *miután* elmentek, bementek a samáriaiak egy falvába, hogy előkészítsék a szállást neki. És nem fogadták be őt, merthogy az ő arca *éppen* Jeruzsálem irányába ment.

Mikor pedig látták ezt az ő gyakornokai, Jakab és János, *így* szóltak: „Urunk, akarod, hogy mondjuk: »Tűz jöjjön le az égből, és eméssze meg őket!«, ahogyan Illés is tette?” Megfordulva pedig *rendre utasítva* megfeddte őket, és így szólt: „Nem tudjátok, milyen szellemi vagytok ti! Mert az Ember Fia nem elveszíteni, hanem megmenteni jött az emberek lelkeit!” És bementek egy másik faluba.

Történt pedig az ő mentükben, *hogy* az úton odaszólt valaki őhozzá: „Követni foglak téged, ahová csak mennél, Uram!” És odaszólt neki Jézus: „A rókáknak lyukak vannak, és a mennyei madaraknak fészkek, az Ember Fiának pedig nincs *hely*, ahol a fejét lehajthatja.” Odaszólt pedig egy másiknak: „Kövess engem!” Ő pedig *így* szólt: „Uram, engedd meg, hogy *miután* elmentem először, eltemessem az én apámat!” Jézus pedig odaszólt neki: „Hagyd a halottakat eltemetni a maguk halottait; de te, *miután* elmentél, hirdesd keresztbe-kasul az Isten Királyságát!” Odaszólt pedig egy másik is: „Követni foglak téged, Uram, de először engedd meg nekem, *hogy* elbúcsúzzam az én házamnál *levőktől!*” *Így* szólt pedig Jézus őhozzá: „Senki, *aki* rátette az ő kezét az ekére és a mögötte *levőkre* tekint, nem alkalmas az Isten Királyságára.

Ezek után pedig kijelölt az Úr másféléket is, hetvenet, és kiküldte őket kettesével az ő arca előtt minden városba és helyre, ahová ő készült menni. *Leszögezve ezt* mondta pedig nekik:

„Az aratás ugyan sok, de a munkások kevesen *vannak*. Könyörögjetez tehát az aratás Urához, hogy kihajíthasson munkásokat az ő aratásába! Eredjetez!

Figyeljetez, én küldelek ki titeket, mint bárányokat a farkasok között. Ne hordoztatok erszényt, se táskát, se sarut, és senkit az úton *ne* köszöntsetek!

Amely házba pedig csak bemennétek, először mondjatek *határozottan*: »Békesség ennek a háznak!« És ha valóban van ott Békesség Fia, meg fog nyugodni rajta a ti békességetek, ha pedig nincs, rátok fog visszatérni. Maradjatek pedig ugyanabban a házban, *miközben* a tőlük *valókat* eszitez és isszátok; mert méltó a munkás az ő bérére! Ne menjetez át *az egyik* házból *a másik* házba.

És amely városba csak bemennétek és befogadnának titeket, egyétez, amiket elétez tesznek; és kezeljetez az ottani gyengétez, és mondjatek *határozottan* nekik: »*Már* közel jött rátok az Isten Királysága!«

De amely városba csak bemennétek és nem fogadnak be titeket, *miután* kimentetez annak az utcáira, *így* szóljatek: »*Még* a port is, amely hozzánk tapadt a ti városotokból, letöröljütek nektez, mindamellez tudjatek meg azt, hogy közel jött rátok az Isten Királysága!« Leszögezve mondom pedig nektez, hogy Szodomának azon a napon elviselhetőbb lesz, mint annak a városnak!

Jaj neked, Khorazin! Jaj neked Béth-Szaida!²² Mert ha Türoszban és Szidónban²³ történtez volna *azok* a csodás *erőmegnyilvánulások*, amik bennetez történtez, rég zsákruhában és hamuban ülve *bűneiket* bánták volna! De *leszögezve* mondom nektez, Türosznak és Szidónnak elviselhetőbb lesz *az örökre szétválasztó kárhoztató* ítélet napján, mint nektez! Mindamellez Türosznak és Szidónnak elviselhetőbb lesz az ítélet napján, mint nektez! És te, Kapernaum, akit a mennyig emeltez fel, az alvilágig fognak lerántani!

A titeket meghallgató engem hallgat meg, és a titeket elvető engem vet el; az engem elvető pedig azt veti el, *aki* kiküldött engem.”

Visszatért pedig a hetven örömmel, *ahogy leszögezve ezt* mondták: „Urunk, *még* a démonok is alárendelik magukat nekünk a te nevedben!” Ő pedig *így* szóló:

22 *Khorazin és Béth-Szaida*: Khorazin egy galileai város, jelentése: ‘Füstös kemence’. Béth-Szaida pedig egy kis halászfalu a Galileai-tenger vagyis a Genezáreti-tó nyugati partján, András, Péter, Fülöp és János otthona. Nevének jelentése: ‘A hal háza’.

23 *Türosz és Szidón*: két régi és gazdag föníciai város a Földközi-tenger keleti partján. Türosz jelentése ‘szikla’, Szidóné pedig ‘halászat’. Szidón helyi megnevezése Szaida, ami egy szójáték lehetőségét rejti Béth-Szaidával.

„Néztem a Sátánt, *amint* villámlásként a mennyből leesik. Figyeljete! Megadom nektek a hatalmat, hogy tapossatok kígyókon és skorpiókon és minden *csodás* erején az ellenségnek; és semmi titeket meg *nem* károsíthat, semmiképp sem! Mindamellet ne azon örüljete, hogy a szellemek nektek alárendelik magukat, hanem inkább *azon* örüljete, hogy a ti neveitek *fel* vannak írva a mennyekben!”

Abban az órában ujjongott a szellemben Jézus, és *így* szólt: „*Nyíltan megvallva* elismerlek téged, Édesapám, Ura a mennynek és a földnek, merthogy ezeket elrejtetted a bölcsék és értelmesek elől, és leleplezted őket *a* kiskorúaknak! Igen, Édesapám, merthogy *így* vált jótetszövé teelőtted.”

És *miután* a gyakornokokhoz fordult, *így* szólt: „Minden nekem lett átadva az én Édesapámtól, és senki *sem* tudja, kicsoda a Fiú, csak az Édesapa, és kicsoda az Édesapa, csak a Fiú, és akinek esetleg szándékozik a Fiú leleplezni.”

És *miután* a gyakornokokhoz fordult, külön *nekik* *így* szólt: „Boldogok a szemek, melyek látják, amiket ti láttok! Mert *leszögezve* mondom nektek, hogy sok *isteni* szóvivő és király akarta érteni, amit ti láttok, és nem értették, és hallani, amit hallotok és nem hallották.”

És – figyelj! – egy bizonyos törvénytudó felállt, *ahogy* próbáztatta őt és *erélyesen* ezt mondta: „Tanító, mit megtéve fogok örökölni örök *magasabbrendű értelmes* életet?” Ő pedig *így* szólt őhöz: „A Törvényben mi van megírva? Hogyan olvasod?” Ő pedig válaszul *így* szólt: „Szeretni fogod *önzetlenül* Uradat, a te Istenedet a te teljes szívedből és a te teljes lelkedből és a te teljes erődből és a te teljes elmédben; és a te legközelebbi *embertársadat*, mint önmagadat.” *Így* szólt pedig őhöz: „Helyesen válaszoltál: ezt tedd, és élni fogsz *egy magasabbrendű értelmes* életet.”

Ő pedig, *mivel* igazságossá akarta tenni magát, ezt mondta Jézusnak: „És ki az én legközelebbi *embertársam*?” Jézus pedig, *miután* felvette a *fonalat*, *így* szólt: „Egy bizonyos ember *éppen* lement Jeruzsálemből Jerikóba, és rablók kezébe esett, akik *miután* mind levetkőztették, mind csapásokat mértek *óra*²⁴, elmentek, félholt állapotban hagyván. Véletlenül pedig egy bizonyos pap ment le az úton és *noha* meglátta őt, a túlsó oldalon elment mellette. Hasonlóan pedig egy lévita is, *aki* *miután* ott volt *azon* a helyen és meglátta, a túlsó oldalon elment mellette. Egy bizonyos utazó samáriai pedig odaért őhöz, és *miután* meglátta őt, megindult bensőjében, és *miután* odament, bekötözte az ő sebeit²⁵, *ahogy* ráöntött olajat és bort; és *miután* ráültette őt a saját jószágára, elvitte őt egy fogadóba és gondját viselte neki. Másnap pedig, *amikor* elment, két dénárt adott a fogadónak, és *így* szólt őhöz: »Viseld gondját neki; és amit csak még *ráköltenél*, én az én visszatértemben meg fogom adni neked.« Tehát eme három közül szerinted melyik vált legközelebbijévé annak, *aki* a rablók kezébe esett?” Ő pe-

---

24 *Csapásokat mértek órá*: szószerint: „csapásokat/ütéseket helyeztek órá”. A szerkezet megengedi a boszorkányságban használatos csapás/rontás rátételt is.

25 *Sebeit*: a görög szó a „trauma” (*τραύμα*).

dig *így* szólt: „Aki irgalmasan tett övele.” *Így* szólt tehát neki Jézus: „Menj, te is tégy hasonlóan!”

Történt pedig, amikor tovább mentek, hogy ő bement egy bizonyos faluba. Egy bizonyos Márta nevű asszony pedig vendégül fogadta őt az ő házába. És ennek volt egy Máriának hívott testvére, aki is *miután* leült Jézus lábainál, hallgatta az ő Kinyilatkoztatását. Márta *figyelme* pedig el lett terelve a sokféle segédkezésben. *Mikor* pedig előállt, *így* szólt: „Uram, nem okoz gondot neked, hogy az én testvérem egyedül hagyott engem segédkezni? Szólj tehát neki, hogy segítsen nekem!” Válaszul pedig *így* szólt neki Jézus: „Márta, Márta! Sok *minden* felől aggódsz és nyugtalankodsz, pedig *csak* egyre van szükség! Mária pedig a jó részt választotta, amely nem lesz elvéve őtőle.”

És történt, mikor egy bizonyos helyen volt, ahogy imádkozott, amikor abba hagyta, *így* szólt őhozzá az ő egyik gyakornoka: „Urunk, taníts minket imádkozni, ahogyan János is tanította az ő gyakornokait!” Ő pedig *így* szólt hozzájuk: „Amikor imádkoztok, mondjátok *erélyesen*: Édesapánk, aki a mennyekben *vagy*, legyen *minden mástól elkülönítetten* megszentelve a Te neved! Jöjjön el a Te Királyságod, történjék meg a Te akaratod, amint a mennyben, *úgy* a földön is! A mi kenyerünket, az egy napra elegendőt, add meg nekünk naponként! És engedd el nekünk a mi bűneinket, mert magunk is elengedjük minden nekünk adósnak. És nem vihetsz minket próbáztatásba, ellenkezőleg: *elvonszolva* szabadíts meg minket a *nyughatatlansággal* teli Gonosztól!”

És *így* szólt hozzájuk: „Ki az közületek, akinek *ha egyszer* lesz egy barátja és el fog menni hozzá éjfélkor, és *így* szólna neki: »Barátom, adj kölcsön nekem három kenyeret, mivelhogy egy barátom útról érkezett énhozzám és nincs mit elétgyek«, és az bentről válaszul *így* szólna: »Ne okozz nekem fáradságot! Már az ajtó be van zárva és az én kisgyermekeim velem az ágyban vannak: nem tudok felkelni, *hogyan* adjak neked!«? *Leszögezve* mondom nektek: ha nem is fog adni neki, *miután* már felkelt, az ő barát mivolta miatt, de az ő zaklatása miatt, *miután* felkelt, adni fog neki, amennyire csak szüksége van.

Én is mondom nektek: Kérjétek és meg lesz adva nektek; keressetek és találni fogtok; zörgessetek és meg lesz nyitva nektek. Mert az összes kérő kap, és a kereső talál, és a zörgetőnek meg lesz nyitva. De ki *az* az apuka közületek, *akitől* *ha* kenyeret fog kérni a fia, netalán követ fog átadni neki? És ha halat, netalán hal helyett kígyót fog átadni neki? *Vagy abban az esetben*, ha tojást kérne, talán skorpiót fog átadni neki? Ha tehát ti gonosz létekre tudtok jó ajándékokat adni a ti gyermekeiteknek, mennyivel inkább a ti Édesapátok, aki a mennyekben *van*, fog adni Szent Szellemet az őt kérőknek?”

És *éppen* egy démon kihajtásában volt, és amaz néma volt. Történt pedig a démon kimenetele *után*, *hogyan* beszélt a néma, és csodálkoztak a tömegek. De né-

hányan közülük *így* szóltak: „Baál-Zebúlban, a démonok főnökében *működve* hajítja ki a démonokat!” Mások pedig próbáztatásként jelet kívántak tőle a mennyből. *Mivel* pedig *már* ismerte az ő gondolataikat, odaszólt nekik:

„Mindegyik önmagával szemben darabokra osztott királyság lepusztul, és háznép háznéppel szemben elesik²⁶! Ha pedig a Sátán önmagával szemben darabokra osztódik, hogyan fog megállni az ő királysága? Mert ti azt mondjátok, én Baál-Zebúlban *működve* hajítom ki a démonokat! És ha én Baál-Zebúlban hajítom ki a démonokat, a ti fiaitok kibén hajítják ki? Emiatt ítélőbíráitok nektek ők lesznek! Ha pedig én Isten ujjában *működve* hajítom ki a démonokat, akkor elérkezett rátok az Isten Királysága!

Amikor az erős *ember* felfegyverezve őrizheti az ő palotaudvarát, békeességben vannak az ő javai. De ha valamikor egy nála erősebb eljön *óra*, legyőzheti őt, és az ő fegyverzetét elveszi, amelyben bízott, és az ő zsákmányait szétesztja. A velem nem levő ellenem van, és a velem nem gyűjtő szétszór.

Amikor a tisztátalan szellem *végre* kiment az emberből, víztelen helyeken megy át, *miközben* megnyugvást keres, és *amikor* nem talál, *leszögezve* mondja: »Vissza fogok tértetni az én házamba, ahonnan kijöttem.« És *miután* odament, találja *azt* kiséperve és felékesítve. Akkor elmegy és *maga* mellé vesz hét másik szellemet, *munkákkal teli* gonoszabbakat magánál, és *miután* bementek, ott laknak. És válik az utóbbi *állapota* annak az embernek rosszabbá az elsőnél.”

Miközben ő *még* ezeket mondta, *az* történt, *hogyan* egy bizonyos asszony a tömegből felemelve hangját *így* szólt őhozzá: „Boldog *az* a méh, mely hordozott téged, és *azok az* emlők, melyeket szoptál.” Ő pedig *így* szólt: „Sőt inkább boldogok az Isten Kinyilatkoztatását hallgatók és azt megőrzők.”

Miközben pedig a tömegek hozzá tódultak, kezdte *leszögezve* mondani: „Ez a nemzedék *bajlódásokkal teli* gonosz, jelt keresgél, és jel nem adatik majd neki, hanem csak a Jónás, az *isten* szóvivő jele. Mert pontosan ahogy Jónás jellé lett a níniveieknek, úgy lesz az Ember Fia is ennek a nemzedéknek. Dél királynője *életre* fog kelni az ítéletkor ennek a nemzedéknek a férfijaival, és el fogja ítélni azt, mert ő eljött a föld véghatáraiból Salamon bölcsességét hallgatni; és – figyeljete! – nagyobb *van* Salamonnál itt! Ninive férfiai fel fognak támadni az *elválasztó* ítéletkor ezzel a nemzedékkel, és el fogják ítélni azt, mert *ők* megbánták *bűneiket* Jónás *hírnöki* kihirdetésére; és – figyeljete! – nagyobb *van* Jónásnál itt! Senki pedig, *aki* lámpást gyújtott, *nem* teszi rejtekbe, sem a véka alá, hanem lámpatartóra teszi, hogy akik bemennek, a fényt láthassák. A test lámpása a szem. Amikor tehát a te szemed egyszerű, a te egész tested világos. Amikor pedig *nyughatatlanul* gonosz, a te egész tested sötét. Ügyelj arra tehát, nehogy a világosság, amely benned *van*,

---

26 És háznép háznéppel szemben elesik: így is fordítható: „és ház házra dől.”

sötétség legyen! Ha tehát a te egész tested világosság, mely nem rendelkezik semmilyen sötétségbe burkolt résszel, teljes világosság lesz, mint amikor a lámpás ragyogással megvilágít téged.”

A beszéd közben megkérdezte őt egy bizonyos farizeus, hogy étkezne-e vele. *Miután* pedig bement, ledőlt *étkezéshez*. A farizeus pedig, *mikor ezt* meglátta, csodálkozott, hogy nem merítkezett meg az étkezés előtt. *Így* szólt pedig az Úr *őhozzá*:

„Nos, ti farizeusok a külsejét a pohárnak és a tányérnak megtisztítjátok, ámde a ti belsőtök tele van *kapzsi* kizsákmányolással és gonoszsággal! Értelmetlenek! Nem az, *aki* a külsőt alkotta, alkotta a belsőt is? Mindamellett a belül levőket adjátok könyöradományul, és *akkor* – figyeljete! – minden tiszta nektek!

De jaj nektek, farizeusok, színészkedők, mert tizedet adtok a mentából és a rutából és minden zöldségből, és elmulasztotátok a *szétválasztó* ítéletet és az Isten *önzetlen* szeretetét: ezeket kellene *már* tennetek, és amazokat sem elhagynotok! Jaj nektek, farizeusok! Mert az első üléseket a gyülekezetekben és a köszöntéseket a piacokon! Jaj nektek, írásmagyarázók és farizeusok, képmutatók! Mert *olyanok* vagytok, mint a nem egyértelmű síremlékek, és az emberek, akik azok felett járnak, nem *is* tudják!”

Válaszul pedig a törvénytudók némelyike *erélyesen* ezt mondja neki: „Tanító, *ahogy* ezeket mondod, minket is megbántasz!” Ő pedig *így* szólt:

„Nektek is, törvénytudók, jaj! Mert megterhelitek az embereket nehezen hordozható *hajórakományi* terhekkal, és a ti egy ujjatokkal sem érintitek a terheket! Jaj nektek, mert építitek az *isteni* szóvivők síremlékeiket, a ti ősapáitok pedig megölték őket! Tehát tanúskodtok és jónak vélitek az ősapáitok cselekedeteit, mert egyrészt ők megölték őket, másrészt ti építitek az ő síremlékeiket.

Ez miatt is szólt *így* az Isten bölcsessége: »Kiküldök majd hozzájuk szóvivőket és kiküldöttéket«, és közülük *egyeseke*t majd megölnek és elüldöznek, hogy számon lehessen kérve az összes szóvivő vére, mely ki van ontva a világrendszer megalapításától *fogva* ettől a nemzedéktől: az Ábel véréből *fogva* a Zekharjáznak véréig, aki az oltár és a ház között pusztult el! Igen, *leszögezve* mondom nektek, számon lesz kérve ettől a nemzedéktől!

Jaj nektek, törvénytudóknak, mert elvettétek az ismeret kulcsait! Magatok nem mentek be, és a bemenőket tiltottátok!”

Amikor pedig ezeket mondta nekik, kezdtek az írásmagyarázók és a farizeusok rettenetesen forrongani és vizsgáztatni őt sok *dolog* felől, *miközben* leselked-

tek órá és keresték *a módját, hogy* kivadásszanak valamit az ő szájából, hogy vádolhassák őt.

Mikor mindezek alatt tízezrekből álló tömeg gyülekezett össze, úgyhogy letaposták egymást, elkezdte *erélyesen* mondani az ő gyakornokainak: „Mindenekelőtt őrizkedjete a farizeusok kovászatól, amely *a* képmutatás. Semmi leplezett *dolog* nincs pedig, amely nem lesz leleplezve, sem rejtett *dolog*, amely nem lesz ismeretes. Azért amit csak a sötétségben szóltatok, a világosságban fog hallatszani, és amit a fülbe *súgva* beszéltetek a belső szobákban, a háztetőkön lesz közhírré téve. *Leszögezve* mondom pedig nektek, az én barátaimnak: Ne rémüljete meg azoktól, *akik* megölik az *alaki* testet és ezek után képtelenek bármi többet *is* tenni! Meg fogom mutatni pedig nektek, kitől rémüljete meg: rémüljete meg attól, *aki* a megölés után rendelkezik *szuverén* hatalommal behajtani a Gé-Hinnómba, *a szeméttégetőbe*; igen: *leszögezve* mondom nektek, őtőle rémüljete meg!

Nemde öt verebet árulnak két tized napibérért²⁷? És közülük egy sincs elfelejtve az Isten előtt! De *még* a ti fejete hajszájai is mind meg vannak számolva: tehát ne rémüljete meg, sok verébnél vagytok fontosabbak!

Leszögezve mondom nektek: Mindenki, aki csak *egyetértően és nyíltan megvallva* elismerne engem az emberek előtt, az Ember Fia is elismeri majd őt az Isten angyalai előtt. Aki pedig megtagadott engem az emberek előtt, meg lesz tagadva az Isten angyalai előtt. És mindaz, aki kinyilatkoztatást fog szólni az Ember Fia ellen, el lesz engedve neki, de aki a Szent Szellem ellen fog gyalázkodni, *annak* nem lesz elengedve. Amikor pedig odavihetnek titeket a gyülekezetek és a főemberek és a hatalmasságok elé, ne aggódjatok, hogyan vagy mivel védekezhettek vagy mit szólhattok, mert a Szent Szellem fog megtanítani titeket abban az órában *arra*, amit szólnotok kell.”

Szólt pedig valaki neki a tömegből: „Tanító, szólj az én testvéremnek, *hogy* ossza meg velem az ő örökségét!” Ő pedig *így* szólt őhöz: „Ember, ki tett meg engem bíróvá vagy osztóvá felettetek?” *Így* szólt pedig nekik: „Lássátok meg és őrizkedjete a haszonleséstől, mert nem a bővelkedésben van bárkinek *is* az ő *magasabbrendű értelmes* élete, az ő vagyonából.”

Szólt pedig egy példázatot nekik, *ahogy leszögezve ezt* mondta: „Egy bizonyos gazdag embernek bőségesen termett a földje. És számolgatott magában, *ahogy ezt* mondta: »Mit tehetnék? Mert nincs hová összegyűjtsem a termést.« És *így* szólt: »Ezt fogom tenni: le fogom bontani az én magtárimat, és nagyobbakat fogok építeni, és oda fogom összegyűjteni mind az én terményeimet és az én jó *dolgaimat*; és meg fogom mondani az én lelkemnek: 'Lelkem, sok jó *dologgal* rendelkezel, sok évre eltéve: helyezd magad nyugalomba, egyél, igyál, vigadozzál!'« De

27 *Tized napibér*: gör. *ἀσζάριον* (e.: „asszárion”), a napibért jelentő ezüstdénár tizedét érő érme. Jézus idejében a dénár már a drachma helyébe lépett, azzal kb. megegyező értékkel.

szólt neki az Isten: »*Te értelmetlen ember, ezen az éjjelen elkérik tőled a te lelkedet! Amiket pedig előkészítettél, kiéi lesznek?*« Így jár, aki magának halmoz fel, és nem Isten irányában gazdag.”

Így szólt pedig az ő gyakornokainak:

„Ennek alapján *leszögezve* mondom nektek, ne aggódjatok a ti *földi élethez kötött* lelketekért²⁸: mit egyetek; se a ti testetekért: mit öltözzetek fel! A lélek több az élelemnél és a test az öltözetnél. Tekintsétek meg a hollókat: hogy nem vetnek, és nem aratnak, akik számára nincs éléstár, se magtár; és az Isten élelmezi őket. Mennyivel inkább *vagytok* ti különbek a madaraknál? Közületek pedig melyik aggodalmaskodó tud hozzáadni az ő termetéhez egy könyöknyit? Ha tehát a legkisebbet sem tudjátok *megtenni*, mit aggódtok a többi felől? Tekintsétek meg a liliumokat, hogyan nőnek: nem fáradoznak és nem fonnak. *Leszögezve* mondom pedig nektek, *hogy* Salamon az ő teljes dicsőségében sem ruházkodott úgy, mint ezek *közül* egy. Ha pedig a mező ma meglévő és holnap kemencébe hajítandó fűvét az Isten ily módon díszíti, mennyivel inkább titeket, kishitűek?

Ti se kérdezzétek, mit ehetünk vagy mit ihatunk, és ne hánykolódjatok! Mert mindezeket a világrendszer *nem-zsidó* népei keresik. A ti Édesapátok pedig tudja, hogy szükségetek van ezekre. Inkább keressétek először a Királyságát az Istennek, és mindezek tihozzátok lesznek majd adva. Ne félj kicsiny nyájacska, mert jónak látta a ti Édesapátok, *hogy* nektek adja a Királyságot!

Adjátok el a vagyonotokat, és adjátok könyöradományul; készítsétek magatoknak el nem avuló erszényeket, kifogyhatatlan kincset a mennyekben, ahol tolvaj nem közelíti meg, sem moly nem pusztítja el. Mert ahol van a ti kincsetek, ott lesz a ti szívetek is.

Legyenek a ti derekaitok körülövezve és lámpásaitok meggyújtva; ti is hasonlók az *olyan* emberekhez, *akik* az ő urukat várják, mikor fog felszabadulni a menyegzői *napokról*, hogy *mihelyst* megjött és zörgetett, azonnal *ajtót* nyithassanak neki. Áldottak azok a rabszolgák, akiket, *mihelyst* eljött az Úr, éberem talál. Ámen, *leszögezve* mondom nektek, hogy körülövezi majd magát és letelepíti őket *étkezéshez* és odamenve *felszolgálva* segít nekik. És ha a második őrváltáskor jön, és *ha* a harmadik őrváltáskor jön, és találja *őket* így: boldogok azok a rabszolgák!

---

28 *Lélek*: a görögben az itt használt *ψυχή* (e.: „pszükhé”) érzéki, ösztöni lelket jelent, egyfajta testies „földhözragadtságot”, alacsonyrendű életet, életvitelt, mely a világrendszerből és a fizikai körülményektől függ. Ebből ered a psziché és a pszichológia szavunk. Egyszóval: a fizikai síkon történő életvitelt jelenti. Amikor Heródes a gyermek Jézus lelkét kereste halálra, ettől a fizikai síkon történő életétől akarta őt megfosztani. Ezzel szemben Jézus az örökkévaló és magasabbrendű, értelmes *ζωή* (e.: „zóé”) életet jött elhozni követői számára. A βίος (e.: „biosz”) pedig a létezésünk ezen szakaszára utal, a fizikai létezésre, amiből a biológia szavunk ered. A pszükhé és a biosz közelállnak egymáshoz: a biosz dolgaiba nem elegendik bele a harcossal Pál szerint a Timótheushoz írt második levelében.

Ezt pedig tudjátok meg, hogy ha tudná a ház ura, melyik órában jön a tolvaj, ébren lenne, és nem engedné, hogy betörjenek az ő házába. Tehát ti is váljatok felkészültekké, mert amely órában nem gondoljátok, az Ember Fia *abban* jön el!”

Így szólt pedig Péter őhozzá: „Uram, nekünk mondod ezt a példázatot, vagy mindenki *másnak* is?”

Így szólt pedig az Úr: Ki tehát a hú és okos ügyintéző, akit az ő ura az ő háznépe fölé fog állítani, *hogy* megadja alkalmas időben a gabonaadagot? Boldog az a rabszolga, akit ilyen tevékenységben talál az ő ura, *amint* megjött. Igazán mondom nektek, *leszögezve*, hogy az ő összes vagyona fölé fogja őt állítani. De ha esetleg így szólna az a rabszolga az ő szívében: »Késik az én uram, *hogy* megjöjjön«, és a fiúkat és a lányokat ütni kezdené, meg enni és inni és részegeskedni: el fog jönni az ura annak a rabszolgának *azon a* napon, amelyen nem számít rá, és *abban az* órában, amelyről nem tud, és ketté fogja vágni őt, és az ő sorsrészét a hitetlenek közé fogja helyezni.

Az a rabszolga pedig, aki tudta a maga urának akaratát és nem készült el, sem *nem* tett az ő akarata szerint, sokszorosan lesz megverve; aki pedig nem tudta, de ütlegetésre méltó *dolgokat* tett, kevésbé lesz megverve. Mindenkitől pedig, akinek sok adatott, sokat fognak követelni attól, és akire sokat bíztak, bőségeset fognak kérni attól.

Tüzet jöttem hajítani a földre; és mennyire akarom, hogy már meg legyen gyújtva! De van *még* egy bemerítkezésem, *hogy* bemerítkezzem, és mennyire össze vagyok préselve, mígnem el lehet végezve. *Úgy* vélitek, hogy békét jöttem adni a földön? Nem, *leszögezve* mondom nektek, hanem megosztást! Mert lesznek mostantól *fogva* öten egy házban megosztva, három kettő ellen és kettő három ellen. Meg lesz osztva apa fiú ellen és fiú apa ellen; anya leány ellen és leány anya ellen; anyós menyé ellen és meny anyósa ellen.”

Leszögezve mondta pedig a tömegeknek is: „Amikor látjátok a felhőt felkelni nyugatról, azonnal *azt* mondjátok: »Zápor jön«, és úgy történik; és amikor a déli szelet fújni, *azt* mondjátok, hogy »Hőség lesz«, és megtörténik. Színészkedők, a föld és az ég arculatát tudjátok, *hogyan kell* alaposan megvizsgálni, de ezt az időt hogyhogy nem vizsgáljátok meg alaposan? De miért nem ítéletek magatoktól is az igazságos *dolgot*? Mert amint elmész a te ellenfeleddel a főember elé, az úton adj *bele minden* igyekezetet, *hogy* megszabadulj tőle, nehogy odarántson téged a bíróhoz, és a bíró átadjon téged a végrehajtónak, és a végrehajtó börtönbe hajítson téged! *Leszögezve* mondom neked: semmiképpen sem jöhetsz ki onnan, amíg nem adtad meg a legutolsó fillért is!”

Jelen voltak pedig ugyanabban az időben némelyek, akik jelentettek neki a galileaiak felől, akiknek a vérét Pilátus elkeverte az ő áldozataikkal. És válaszul

Jézus odaszólt nekik: „Azt gondoljátok, hogy azok a galileaiak bűnösebbek voltak mind a *többi* galileainál, merthogy ilyeneket szenvedtek? Nem, *leszögezve* mondom nektek! Hanem ha nem tartotok bűnbánatot, mind ugyanígy el fogtok pusztulni *használatlan kacatként!* Vagy az a tizenhét, akire rádőlt a torony Silóban és megölte őket, *azt* gondoljátok, hogy adósabbak voltak minden embernél, akik Jeruzsálemben laknak? Nem, *leszögezve* mondom nektek! Hanem ha nem tartotok bűnbánatot, mind ugyanígy el fogtok pusztulni *használatlan kacatként!*”

Leszögezve mondta pedig ezt a példázatot: „Egy fügefával rendelkezett valaki, *mely az ő szőlőbirtokán volt* elültetve. És jött gyümölcsöt keresni rajta, és nem talált. És *így* szólt a szőlősgazdának: »Figyelj, három éve jövök gyümölcsöt keresni ezen a fügefán, és nem találok. Vágd ki *egyszer s mindenkorra!* A földet is miért teszi kihasználatlanná?« Ő pedig válaszul *erélyesen* ezt mondja neki: »Uram, hagyd azt még ebben az évben, amíg körülásom és megtrágyázom, hátha még terem gyümölcsöt; ha pedig nem, jövőre ki fogod vágni azt.«”

Tanított pedig a gyülekezetek egyikében szombaton. És – figyelj! – volt *ott* egy tizenhét éve gyengeség szellemével rendelkező asszony, és meg volt görbedve és nem volt képes felegyenesedni teljesen. *Amint* pedig meglátta őt Jézus, odaszólt, és *így* szólt neki: „Asszony, el lettél oldozva a te gyengeségedből!” És *ő* rá tette a kezeit, és azon nyomban egyenessé lett téve, és dicsőítette az Istent. Válaszul pedig a gyülekezetvezető felháborodva, hogy szombaton gyógyított Jézus, *így* szólt a tömegnek: „Hat nap van, amelyen kell dolgozni, tehát ezeken jöve gyógykezeltesétek magatokat és ne a szombat napján!” Válaszolt tehát neki az Úr és *így* szólt: „Színészkedő! Nem oldozza-e el mindegyikőtök szombaton a maga ökrét vagy szamarát a jászoltól és *amint* kivezette, *nem* itatja-e meg? Őt pedig Ábrahám leánya lévén, akit megkötozött a Sátán – figyelj: tizenhét éve! – nem kellett eloldozni az ő kötelékéből a szombat napján?” És *amikor* ő ezeket mondta, megszégyenültek a vele ellenkezők mind, és a tömeg mind örült mindazonokon a dicsőséges *dolgokon*, amelyek őáltala történtek.

Erélyesen mondta pedig: „Mihez hasonló az Isten Királysága? És mihez fogom hasonlítani azt? Hasonló egy mustármaghoz, melyet fogott egy ember és elvetett a maga kertjébe és felnőtt és nagy fává lett, és az égi madarak fészket raktak annak ágain.”

És ismét szólt: „Mihez fogom hasonlítani az Isten Királyságát? Hasonló a kovászhoz, amit fogott egy asszony és belerejtett három szea²⁹ lisztbe, amíg az egész kovászossá nem erjedt.”

---

29 *Három szea*: a görögben a *σάτον* (e.: „szaton”) űrmérték a héber ‘meghatározó mérték, szten-derd’ jelentésű szóból eredő *סאה* (e.: „szea”) megfelelője, ≈ 7,7 liter. 3 szea = 1 efa ≈ 23 liter. Az efa egy gabona-mérőedény, mely pl. a Zakariás 5:6-8 próféciában is szerepel. Az efa űrtartama megegyezik a bat folyadékűrmértékkel is. (A számadatok forrása: [Oxford Biblical Studies](#))

És keresztülhaladt városonként és falvanként, *miközben* tanított és előrehaladt Jeruzsálem felé. *Így* szólt pedig neki valaki: „Uram, vajon kevesen *vannak* a megmentésben részesülők?” Ő pedig *így* szólt nekik: „Küszködjete**k** bemenni a keskeny kapun, mert *leszögezve* mondom nektek, sokan fogják keresni *a módját*, *hog*y bemehessenek, és nem lesznek *rá* képesek. Attól *fogva*, *hog*y felkelt a ház ura és bezárta az ajtót, és kezdtetek odakint megállni és zörgetni az ajtót *ezt* mondva: »Uram, Uram, nyisd meg nekünk is!«: válaszul majd megmondja nektek: »Nem ismerlek titeket! Honnan vagytok?« Akkor kezditek majd *erélyesen* mondani, »Teelőtted ettünk és ittunk, és a mi utcáinkon tanítottál!« És majd megmondja: »*Leszögezve* mondom nektek: nem ismerlek titeket! Honnan vagytok? Távozzatok el éntőlem, az igazságtalanság munkásai, mind!« Ott lesz majd a sírás és a fogak csikorgatása, amikor megláthattátok Ábrahámot és Izsákot és Jákobot és mind a prófétákat az Isten Királyságában, magatokat pedig kihajítva odakint! És eljönnek majd keletről és nyugatról és északról és délről, és majd letelepednek az Isten Királyságában. És figyeljete**k**! *Vannak* utolsók, akik lesznek elsőkké, és *vannak* első**k**, akik lesznek utolsókká.”

Ugyanazon a napon odament néhány farizeus, *akik leszögezve ezt* mondták neki: „Eredj ki és menj innen, merthogy Heródes meg akar téged ölni!” És odaszólt nekik: „*Mihelyst* elmentetek, szóljatok annak a rókának: »Figyelj! Kihajítok démonokat és gyógyításokat végzek ma és holnap; és a harmadik *napon* elvégzettem.« Mindamellett szükséges nekem ma és holnap és a következő *napon* haladnom, merthogy nem lehet, *hog*y *isteni* szóvivő Jeruzsálemen kívül vesszen el. Jeruzsálem, Jeruzsálem: az *isteni* szóvivők öldöklője és a hozzá kiküldöttek megkövezője! Hányszor akartam összegyűjteni a te gyermekeidet, ahogyan a tyúk az ő csibéit a szárnyai alá – és nem akartátok! Figyeljete**k**: pusztán hagyatik *itt* nektek a ti házatok! De ámen, *leszögezve* mondom nektek, hogy semmiképp sem láthattok engem, amíg csak el *nem* jött az *idő*, mikor *így* szóltok: »Áldott az Úr nevében eljövendő!«.”

És történt, mikor a farizeusok egy bizonyos főemberének házába ment szombatnapon kenyeret enni, hogy *közben* ők *folyamatosan* figyelték őt. És – figyelj! – egy bizonyos ember volt előtte, egy ödémás. És *erre* válaszul Jézus odaszólt a törvénytudóknak és farizeusoknak, *ahog*y *erélyesen* mondta: „Vajon szabad-e a szombatnapon gyógykezeln**i**?” Azok pedig nyugton maradtak. És *miután* megfogta, meggyógyította őt és elengedte. És válaszul nekik, *így* szólt: „Közületek ki *az*, *akinek* számára vagy ökre kútba esik, és nem húzza fel azonnal azt a szombatnak napján?” És nem voltak képesek *ellenkezve* válaszolni neki ezekre.

Leszögezve mondott pedig a meghívottaknak egy példázatot, *mikor* észrevetete, hogyan válogatták az első helyeket, *ahog*y *ezt* mondta nekik: „Amikor meghívást kapsz valakitől egy menyegzőre, ne telepedj le az első helyre, nehogy egy nálad tiszteletreméltóbb *is* meg legyen hívva tőle; és mikor megjött az, *aki* téged és

őt meghívta, szólni fog neked: »Add ennek *a* helyet!« És akkor kezdheted szégyennel az utolsó helyet elfoglalni. Hanem amikor meghívást kapsz, *amint* elmentél, telepedj le az utolsó helyre, hogy amikor megjött az, *aki* meghívott téged, *így* szólhasson neked: »Barátom, gyere fel, feljebb!« Akkor dicsőség lesz neked a veled együtt *étkezéshez* heveredettek előtt. Mert mindenki, aki felmagasztalja magát, *lealacsonyítva* meg lesz alázva, és aki *lealacsonyítva* megalázza magát, fel lesz magasztalva.”

Leszögezve mondta pedig annak is, *aki* őt meghívta: „Amikor ebédet vagy vacsorát rendezel, ne hívd meg a te barátaidat, se a te testvéreidet, se a te rokonaidat, se *a* gazdag szomszédokat, nehogy ők is téged meghívjanak cserébe, és meglegyen neked *a* viszonzás. Hanem amikor lakomát rendezel, hívj meg szegényeket, mozgássérülteket, sántákat, vakokat: és boldog leszel, hogy nincs *mivel* viszonzniuk neked: mert viszonzva lesz neked az igazságosak feltámadásakor.”

Mikor pedig meghallotta valaki a *vele* együtt *étkezéshez* heveredettek közül ezeket, *így* szólt őhozzá: „Boldog, aki majd eszik kenyeret az Isten Királyságában!” Ő pedig *így* szólt őhozzá: „Egy bizonyos ember rendezett egy nagy vacsorát, és sokakat meghívott. És kiküldte az ő rabszolgáját a vacsora órájában, *hogy* szóljon a meghívottaknak: »Gyertek, mert már készen van minden!« És kezdtek egyöntetűen mentegetőzni mind. Az első *így* szólt neki: »Mezőt vettem, és szükséges kimennem és megnéznem azt. Kérlek téged, kezelj engem felmentve!« Egy másik is *így* szólt: »Öt iga ökröt vettem, és megyek megvizsgálni azokat. Kérlek téged, kezelj engem felmentve!« Egy másik is *így* szólt: »Asszonnyal házasodtam, és emiatt nem tudok elmenni.« És *mikor* visszament a rabszolga, jelentette az ő urának ezeket. Akkor a ház ura haragosan *így* szólt az ő rabszolgájának: »Menj ki hamar a város útjaira és utcáira, és a szegényeket, mozgássérülteket, sántákat, vakokat hozd be ide!« És *így* szólt a rabszolga: »Uram, megtörtént, amint parancsoltad, és még van hely.« És *így* szólt az úr a rabszolgához: »Menj ki az országutakhoz és kerítésekhez, és kényszerítsd *az ott lévőket* bejönni, hogy megteljen az én házam!« Mert *leszögezve* mondom nektek, hogy senki *sem* fogja megkóstolni azok közül a meghívott emberek közül az én vacsorámat!”

Együtt mentek pedig vele nagy tömegek, és miután megfordult, odaszólt hozzájuk: „Ha valaki én hozzám jön, és nem gyűlöli meg a maga apját és anyját és feleségét és gyermekeit és fivéreit és nővéreit, de még a maga lelkét is, képtelen *arra*, *hogy* az én gyakornokom legyen. És aki csak nem hordozza a maga keresztjét, és nem jön én utánam, képtelen *arra*, *hogy* az én gyakornokom legyen. Mert aki közületek tornyot akar építeni, nemde először leülve kiszámolja a költséget, hogy rendelkezik-e a befejezéshez *szükséges* dolgokkal? Nehogy, *miután* lerakta annak alapját, és nem tudja bevégezni, mindenki, aki látja, elkezdje gúnyolni őt, *ahogy* *erélyesen* ezt mondják: »Ez az ember építkezni kezdett, és nem tudta bevégezni!« Vagy valamely király, *aki* megütközni megy egy másik királlyal háborúba,

nemde leülve először tanácskozik, vajon képes-e tízezerrel fogadni a húszezerrel órá jövőt? Mert ha nem, még annak távollétékor követséget küldve megkérdezi a békéhez *szükséges dolgokat*. Így tehát senki közületek, aki nem búcsúzik el az ő összes vagyonától, képtelen *arra, hogy az* én gyakornokom legyen. Hasznos a só, de ha a só *megbolondulva* megízetlenül, mivel lesz megfűszerezve? Sem földbe, sem trágyába nem alkalmas, kívülre hajtják azt. Akinek van füle hallani, hallja!”

Folyamatosan közeledtek hozzá mind az adószedők és a bűnösök, *hogy* hallják őt. És zúgolódtak *egymás közt* a farizeusok és az írásmagyarázók, *ahogy erélyesen ezt* mondogatták: „Ez bűnösöket fogad magához, és együtt eszik velük!” Szólta pedig hozzájuk ezt a példázatot, *ahogy leszögezve* mondta:

„Melyik ember közületek *az, aki ha* száz juhval rendelkezik és elvesztett egyet azokból, nem hagyja-e ott a kilencvenkilencet a pusztában és megy az elvesztett után, mígnem megtalálja azt? És *mikor* megtalálta, felveszi a maga vállára örülve, és *mikor* megérkezett a házba, összehívja a barátokat és a szomszédokat, *ahogy erélyesen* mondja nekik: »ÖrüljeteK velem együtt *azon*, hogy megtaláltam az én elvesztett juhomat!« *Leszögezve* mondom nektek, hogy ilyen öröm lesz a mennyben egy megtérő bűnösön, *inkább*, mint kilencvenkilenc igazon, akinek nincs szüksége megtérésre.

Vagy melyik asszony *az, aki* tíz drakhmával rendelkezik, ha elvesztene egy drakhmát, nem gyújt-e lámpást és söpri ki a házat és keresi gondosan, mígnem megtalálja? És *miután* megtalálta, összehívja a barátokat és a szomszédokat, *ahogy erélyesen* mondja nekik: »ÖrüljeteK velem együtt *azon*, hogy megtaláltam a drakhmát, melyet elvesztettem!« *Leszögezve* mondom nektek, ilyen öröm van az Isten angyalai előtt egy megtérő bűnösön.”

Így szólt pedig:

„Egy bizonyos embernek volt két fia. És szólt a fiatalabbik az apához: »Apám, add nekem a rám eső részt a vagyonból!« És szétosztotta nekik a megélhetést. És nem sok nap múlva, *miután* összegyűjtötte mindenét a fiatalabb fiú, messzi országba költözött, és ott elszórta az ő vagyonát, *ahogy* kicsapongóan élt. *Miután* pedig ő mindent elköltött, erős éhínség lett azon a vidéken, és ő kezdett szűkölködni. És *miután* elment, elszegődött annak az országnak egy polgárához, és elküldte őt az ő mezejére disznókat legeltetni. És kívánta megtölteni az ő gyomrát a szentjánoskenyér hüvelyekből, melyeket ettek a disznók, és senki *sem* adott neki.

Mikor pedig magába szállt, *így* szólt: »Az én édesapám mennyi bérese bővelkedik kenyérben, én pedig éhen veszek el. *Amint* felkeltem, el fogok menni az én édesapámhoz, és azt fogom mondani neki: 'Édesapa, bűnt követtem el a menny ellen és teelőttem, és többé nem vagyok méltó, *hogy a* te fiadnak hívjanak: tégy meg engem *olyanná*, mint egy a te béreseid közül!« És *amint* felkelt, elment az ő

édesapjához. De *mikor* ő még messze volt, meglátta őt az ő édesapja, és megindult bensőjében, és *odafutva* az ő nyakába esett és megcsókolta őt. És *így* szólt őhöz a fiú: »Édesapa, bűnt követtem el az ég ellen és teelőtted, és többé nem vagyok méltó, *hogy a* te fiadnak hívjanak!« *Így* szólt pedig az édesapa az ő rabszolgáihoz: »Hozzátok ki a legelőkelőbb *nemesi* köntöst, és öltöztessétek fel őt, és adjatok gyűrűt az ő kezére és sarut a labaira. És *miután* kihoztátok a hizlalt borjút, vágjátok le, és *miután* ettünk, vigadozzunk! Mert ez az én fiam halott volt és feléledt, elveszett volt, és megtaláltatott!« És keztek vigadozni.

Volt pedig *mindeközben* az ő idősebb³⁰ fia *a* mezőn, és ahogy megjövetelekor közeledett a házhoz, hallott zenét³¹ és körtáncot. És *miután* magához hívta az ő egyik legényét, kifaggatta, mi lenne ez. Ő pedig *ekként* szólt neki, hogy: »A te testvéred megjött, és levágta a te apád a hizlalt borjút, merthogy *jó* egészségben kapta őt vissza.« Ő pedig megharagudott, és nem akart bemenni. Az ő apja tehát, *miután* kiment, hívta őt. Ő pedig válaszul *így* szólt az apjához: »Figyelj! Annyi éve végzek rabszolgamunkát neked, és parancsolatodat sose mulasztottam el, és sose adtál nekem egy kecskegidát, hogy az én barátaimmal vigadhassak! Amikor pedig ez a te fiad, aki parázna nőekkel emésztette fel a te megélhetésedet, megjött, levágtad neki a hizlalt borjút!« Ő pedig *így* szólt őhöz: „Gyermekelem, te mindenkor velem vagy, és minden, *ami* az enyém, tiéd. Vigadozni és örvendezni kell, mert ez a te testvéred halott volt és feléledt, és *használatlan kacattá válva* elveszett volt és megtaláltatott.”

Leszögezve ezt mondta pedig az ő gyakornokainak is:

„Volt egy bizonyos gazdag ember, akinek volt egy ügyintézője. És őt megvádolták nála, mint az ő vagyonát szétszórót. És *miután* szólította őt, *így* szólt őhöz: »Mi ez, *amit* hallok felőled? Adj számot a te ügyintézésedről, mert képtelenség, *hogy* többé intézkedj!« Szólt pedig magában az ügyintéző: »Mit tegyek? Mert az én uram elveszi az ügyintézést tőlem. Kapálni nincs erőm, koldulni szégyellek. Tudom, mit fogok tenni, hogy amikor elmozdítottak az ügyintézésből, befogadjanak engem az ő házaikba!« És *miután* odahívta *magához* egytől egyig az ő urának adósait, *erélyesen* azt mondta az elsőnek: »Mennyivel vagy adósa az én uramnak?« Ő pedig *így* szólt: »Száz bát³² olajjal.« És szólt neki: »Fogd a te iratodat és leülve gyorsan írd ötvenet!« Azután egy másfélének szólt: »Te pedig mennyivel

30 *Idősebb*: itt a görög *πρεσβύτερος* (e.: „preszbüterosz”) szó szerepel, amelyet ‘vén’-ként is fordítunk. Ezzel a kifejezéssel Jézus inti a hallgatói közötti véneket (idősebb testvéreket) a fiatalabb vagy új, hazatérő hívőkkel szemben tanúsított, eme példázatban levő viselkedési problémára.

31 *Zenét*: a görög *συμφωνία* (e.: „szümfónia”) szóból ered a ‘szimfónia’ szavunk, mely a ‘zene’ mellett átvitt értelemben ezeket is jelenti: ‘összhang, egyetértés, megyegyezés’, mint az 1Korinthoszban a férj és feleség között: „Ne fosszátok meg egymást *magatoktól*, hacsaknem egybehangzó *döntéssel* egy időszakra: hogy felszabadulhassatok a börtre és az imádságra.” Az Édesapával való zenés együtt-táncolás előfeltétele a beismerés, alapja pedig a Vele történő összhangba kerülés, egyetértés.

32 *Száz bát*: a héber *בַּת* (e.: „báth”) űrmérték kb. 26 és 40 liter között volt, attól függően, hogy mózesi, jeruzsálemi vagy galileai bát volt. 2600 vagy 4000 liternyi olaj hatalmas adósságnak számított.

vagy adós?» Ő pedig így szólt: »Száz kor³³ búzával.« És *erélyesen* mondja neki: »Fogd a te iratodat és írd nyolcvanat!« És dicsérte az ura az igazságtalan ügyintézőt, mert értelmesen tett: mert ennek a világkorszaknak a fiai értelmesebbek a világosság fiainál a maguk nemzedékére *tekintettel*.

Én is mondom nektek *leszögezve*: Szerezzetek magatoknak barátokat az igazságtalan mammonból, hogy amikor eltávoztok, befogadjanak titeket az örök sátrakba! Aki megbízható hívő³⁴ a legkisebben, a sokban is megbízható hívő, és aki a legkisebben igazságtalan, a sokban is igazságtalan. Ha tehát az igazságtalan mammonban megbízható hívőkké nem váltatok, a valódit ki bízza majd hittel rátok? És ha a máséban megbízható hívővé nem váltatok, a tiéteket ki adja majd nektek? Semelyik háziszolga *sem* képes két úrnak rabszolgamunkát végezni. Mert vagy az egyiket fogja gyűlölni és a másikat szeretni *önzetlenül*, vagy az egyikhez fog ragaszkodni és a másikat megvetni. Nem tudtok Istennek *is* rabszolgamunkát végezni és Mammonnak *is!*”

Hallották pedig mindezeket a farizeusok is, *akik* az ezüstpénz barátaiként voltak jelen, és *horkantva* kigúnyolták őt. És odaszólt nekik:

„Ti vagytok *azok*, akik igazságossá nyilvánítjátok magatokat az emberek előtt, de az Isten ismeri a ti szíveiteket: mert ami *az* emberekben nagyszerű, utálatosság az Isten előtt!

A Törvény és az *Isteni* szóvivők Jánosig, onnantól *viszont* az Isten Királysága van Örömhírként hirdetve, és mindenki abba van erőszakkal kényszerítve³⁵. De könnyebb az égnek és a földnek elmúlnia, mint a Törvényből egyetlen betűkülönbségnek³⁶ kiesnie. Mindenki, aki elbocsátja az ő feleségét és mást vesz el, házasságot tör, és mindenki, aki férjtel elbocsátott nőt vesz el, házasságot tör.

Volt pedig egy bizonyos gazdag ember, és öltözött bíborba és drága egyiptomi vászonba, *ahogy* vigadozott naponként fényűzően. Volt pedig egy bizonyos koldusszegény, név szerint Lázár, aki annak kapujához volt vetve, sebekkel elfe-

---

33 Száz kor: a héber כָּר (e.: „kor”) szárazürmérték a bát százszorosa volt, 2600 és 4000 liter között, attól függően, hogy mózesi, jeruzsálemi vagy galileai kor volt.

34 *Megbízható hívő*: a görög πιστός (e.: „pistosz”) egyszerre jelent 'hívőt, hűségest, megbízhatót és hitelest.' A hűtlen, megbízhatatlan és hiteltelen hívő ellentmondás. Ugyanennek a szónak az igei alakja szerepel a „valódit ki bízza majd hittel rátok” mondatrészen.

35 *Erőszakkal kényszerítve*: az itt szereplő görög βιάζεται (e.: „biadzetai”) szenvedő vagy visszaható alakban szerepel, ezért így is fordítható: „és abba *ütközve* mindenki erőszakot szenved/erőszakot követ el magán”. Az igealak bár passzív, de aktív jelentéssel is bírhat: „és mindenki abba tör erőszakkal.”

36 *Betűkülönbség*: ez a héber írásban egy olyan „betűszarvacska”, ami által az egyik betű eltér a másiktól. Pl. a dálet (ד) különbözik a réstől (ר) vagy a kháf (כ) a bétől (ב), ahogy a latin ábécében pl. a b különbözik a p-től. A zsidó rabbik intették az írástudókat, nehogy úgy írjanak, hogy a betűk összetéveszthetők legyenek.

kélyesedve. És kívánt jóllakni *azokból* a morzsákból, melyek a gazdag asztaláról estek le; ehelyett *még* az *arra* elmenő kutyák is az ő sebeit nyalogatták.

Történt pedig, *hogy* meghalt a koldusszegény, és elvitték őt az angyalok az Ábrahám kebelére. Meghalt pedig a gazdag is, és eltemették. És az alvilágban, *amint* felemelte az ő szemeit, *miközben* gyötrelmekben volt: látja Ábrahámot távolból és Lázárt az ő kebelén. És ő, *miután* felkiáltott, *így* szólt: »Apám, Ábrahám, irgalmazz nekem, és küldd el Lázárt, hogy bemárthassa az ő ujjá hegyét a vízbe, és lehűtse az én nyelvemet, mert kínokat szenvedek ebben a lángban!« Odaszólt pedig Ábrahám: »Gyermekem, emlékezz, hogy te elvetted a te jó *dolgaidat* a te életedben, és Lázár hasonlóan a rossz *dolgokat*. Most pedig ő vigasztalódik, te pedig kínokat szenvedsz. És mindezek felett közénk és közétek egy nagy szakadék van megszilárdítva, hogy azok, *akik* át akarnak kelni innen hozzátok, ne legyenek rá képesek, sem azok onnét hozzánk át *ne* kelhessenek.« De ő *így* szólt: »Kérlek akkor téged, apám, hogy küldd el őt az én apám házába, mert van őt testvérem, hogy teljesen tanúskodjon nekik, hogy ők is a gyötrelmekre erre a helyére ne jussanak!« Leszögezve mondja neki Ábrahám: »Ott van nekik Mózes és az *Isteni* szóvivők, hallgassanak rájuk!« Ő pedig *így* szólt: »Nem, apám, Ábrahám, hanem ha valaki *a* halottak közül megy hozzájuk, bűnbánatot fognak tartani!« Odaszólt pedig neki: »Ha Mózesre és az *Isteni* szóvivőkre nem hallgatnak, *az* sem fogja meggyőzni őket, ha valaki *a* halottak közül feltámad!«

Így szólt pedig a gyakornokokhoz: „Lehetetlen, *hogy* ne jöjjenek botrányok, de jaj *annak*, aki által jönnek. Kifizetődőbb neki, ha egy szamar-vonta malomkövet tesznek az ő nyaka köré és *így* van bedobva a tengerbe, mint hogy ezeknek a kicsiknek *csak* egyikét *is* megbotránkoztassa *akadályt téve annak útjába*.” Őrizzétek meg magatokat! Ha pedig bűnt követne el ellened a te testvéred, *rendre utasítva* fedd meg; és ha *bűnét* megbánná, engedd el neki. És ha a nap *során* hétszer követne el bűnt ellened, és hétszer térne vissza hozzád a nap *során*, *ahogy leszögezve* mondja: »Megbánom *a bűnt!*«, el fogod engedni neki.”

És *így* szóltak a kiküldöttek az Úrnak: „Adj hozzánk hitet!³⁷” *Így* szólt pedig az Úr: „Ha rendelkeznétek *annyi* hittel, mint egy mustármag, mondhatnátok ennek az eperfügefának: »Légy kitépve gyökerestül és légy ültetve a tengerbe!« és szót fogadna nektek! De ki *az* közületek, *aki* rendelkezik egy szántást végző vagy juhászoként legeltető rabszolgával, aki *ennek a* mezőről megérkezettnek mindjárt *azt* fogja mondani, *hogy* »Jöjj mellém, dőlj le *enni!*«?» Ehelyett nem *azt* fogja mondani annak, *hogy* »Készítsd elő, amit vacsorálhatok, és *miután* magadat körülövezted, *felszolgálva* segédkezz nekem, amíg eszem és iszom, és ezek után fogsz

³⁷Adj hozzánk hitet: az ógörög *προσιθημι* (e.: „prosztithémi”) jelentése: ‘hozzáad, hozzátesz’, azaz: ‘kibővít’. Így is lehet fordítani: „Bővíts ki minket hittel!” Míg a hagyományos fordításokban a hit növeléséről van szó: „Növeld a mi hitünket!”, valójában a gyakornokok hittel való kibővítéséről van szó. A szó jelentése lehet még: ‘ráruház’; ez esetben: „Ruházz ránk hitet!”

enni és inni te!«? Talán hálás³⁸ annak a rabszolgának, merthogy megtette, amiket elrendelt neki? Nem gondolom. Ilyen módon ti is, amikor megtettetek mindent, amit elrendeltek nektek, *erélyesen* mondjátok, hogy »Haszontalan rabszolgák vagyunk, hiszen *csak azt* tettük, amivel tartoztunk, *hogy* megtegyük.«”

És történt az ő Jeruzsálembé mentében, hogy ő átment Samária és Galilea között, és az ő bemenetelekor egy bizonyos faluba őelé ment tíz leprás ember, akik megálltak távol, és ők felemelték hangjukat, *ahogy leszögezve ezt* mondták: „Jézus, mester, irgalmazz nekünk!” És *mikor* meglátta *őket*, odaszólt nekik: „*Amint* elmentetek, mutassátok meg magatokat a papnak!” És történt az ő távoztukban, *hogy* megtisztultak. Egy pedig közülök, *amint* meglátta, hogy meggyógyult: visszatért, *miközben* nagy hanggal dicsőítette az Istent, és arcra esett az ő lábainál, és hálát adott neki; és ő samáriai volt. És válaszul Jézus *így* szólt: „Nem a tíz tisztult meg? A kilenc pedig hol *van*? Nem akadt *olyan*, aki visszatért dicsőséget adni az Istennek, hanem *csak ez* az idegen?” És *így* szólt neki: „*Miután* felálltál,³⁹ menj, a te hited *megszabadítva* megmentett téged!”

Miután pedig kérdést kapott a farizeusoktól, mikor jön el az Isten Királysága, válaszolt nekik és *így* szólt: „Nem megfigyeléssel jön el az Isten Királysága, de nem is fogják *azt* közölni: »Figyeljete, itt *van!*« vagy »Figyeljete, ott *van!*«; mert – figyeljete! – az Isten királysága tibennetek van!”

Így szólt pedig a gyakornokoknak: „El fognak jönni *azok a* napok, amikor kívánni fogtok látni egyet az Ember fiának napjaiból, és nem fogjátok meglátni; és közölni fogják veletek: »Figyeljete, itt *van!*« vagy »Figyeljete, ott *van!*«: ne menjete el és ne futkorásszatok *utána!* Mert ahogy a menny alatti *egyik helyről* felvillanó villámlás a menny alatti *másik helyre* ragyog, így lesz az Ember fia is az ő napján. De először szükséges neki sokat szenvednie, és megvizsgálva elutasítottá válnia ettől a nemzedéktől. És ahogyan történt a Nóé napjaiban, úgy lesz az Ember fiának napjaiban is: ettek, ittak, házasodtak, ki lettek házasítva, addig, amely napon bement Nóé a bárkába, és eljött az özönvíz és elvesztett mindenkit. Hasonlóan, amint a Lót napjaiban is történt, ettek, ittak, vásároltak, eladtak, ültettek, építettek, de *azon a napon*, *amikor* kiment Lót Szodomából, tűz és kénkö hullott a mennyből és elvesztett mindenkit: eszerint lesz *azon a napon*, *amikor* az Ember fia lelepleződik. Azon a napon, aki a háztetőn lesz, és az ő holmijai a házban, ne menjen le elvinni azokat, és aki a mezőn *van*, hasonlóan ne térjen vissza a hátra-*maradt dolgokért!* Emlékezzete Lót feleségére! Aki esetleg keresné, *hogyan* mentse meg az ő lelkét, el fogja veszíteni, és aki esetleg elveszítené azt, élve fogja megszülni azt! *Leszögezve* mondom nektek: azon az éjjel lesznek ketten egy ágy-

---

38 *Hálás*: az ógörögben: *χάρις ἔχει* (e.: „khárin ekhei”), mely fordítható így is: ‘kegyelmes/rendelkezik kegyelemmel’.

39 *Felálltál*: az itt használt *ἀνίστημι* (e.: „anisztémi”) szót használják ‘lábra állásra’ illetve ‘feltámadásra’ is. A magyar ‘feltámad’ szónak létezik régies irodalmi nyelven ‘helyéről felkelve útnak indul’ jelentése is. Érdemes a szellemi összefüggésen is elgondolkodni.

ban: az egyik fel lesz véve, a másik *ott* lesz hagyva. Két órlő *nő lesz* együtt, az egyik fel lesz véve, a másik *ott* lesz hagyva.” És válaszul *erélyesen* mondták neki: „Hol, Uram?” És ő *így* szólt nekik: „Ahol *van* a test⁴⁰, oda fognak gyülekezni a sok.”

Kinyilatkoztatott pedig egy példázatot nekik annak érdekében, *hogy* szükséges mindig imádkozni és nem *szabad* belefáradni, *ahogy leszögezve* mondta:⁴¹

„Egy bizonyos bíró volt egy bizonyos városban, az Istent nem félő és embert nem becsülő. Egy özvegy pedig *ott* volt abban a városban, és elment hozzá, *ahogy ezt* mondta: »Igazságot szolgáltatva bosszúállással védj meg engem az én *peres* ellenfelemtől!«” És nem akarta *megtenni* egy ideig, de aztán *így* szólt önmagában: „Ha nem is félem az Istent, nem is becsülök embert, mégis amiatt, *hogy* fáradságot okoz nekem ez az özvegy, igazságot szolgáltatva bosszúállással megvédem őt, nehogy állandóan idejőve püföljön engem!” *Így* szólt pedig az Úr: „Halljátok meg, mit mond az igazságtalan bíró! Az Isten pedig *tényleg* semmiképp sem fogja végrehajtani a bosszúálló igazságszolgáltatást az ő kiválasztottjaiért, akik segítségért kiáltanak hozzá nappal és éjjel, *aki közben* hosszútűró is irántuk?! *Leszögezve* mondom nektek, hogy végre fogja hajtani a bosszúálló igazságszolgáltatást értük sietséggel; mindamellet az Ember fia, *amikor* eljött, vajon megtalálja-e majd a hitet⁴² a földön?”

Szólt pedig némelyeknek ezt a példázatot is, akik önmagukban bíztak, hogy *ők* igazságosak és megvetették a többieket:

„Két ember ment fel a Templomba⁴³ imádkozni: az egyik farizeus és a másik adószedő. A farizeus, *miután* megállt, önmagához imádkozott így: »Ó, Isten, köszönöm neked, hogy nem vagyok *olyan*, mint a többi ember: kizsákmányoló, igazságtalan, házasságtörő vagy mint ez az adószedő is. Böjtölök kétszer a héten, tizedet adok mindenből, amit csak szerzek!«” És a vámszedő távol állva nem akarta *még* a szeméit sem a mennyre emelni, hanem *ezalatt* a mellét verte, *ahogy erélyesen ezt* mondta: »Ó, Isten, légy kiengesztelődve velem⁴⁴, a bűnössel!«” *Leszögezve* mondom nektek: lement ez igazságossá nyilvánítva az ő házába, *nem úgy*, mint

40 *Test*: a görög *σῶμα* (e.: „szóma”) leggyakrabban ‘alaki testet, testületet’ jelent. Ebben a környezetben ‘holttestet, anyagi szubsztanciát’ jelent.

41 *Kinyilatkoztatott ... leszögezve mondta*: a „kinyilatkoztatott”, és a „mondta” a görögben ugyanaz a *λέγω* (e.: „legó”): ‘mond, megmond, leszögez, beszél, elbeszél’. A szó a görög *λόγος* (e.: „logosz”) igei alakja, ami ebben a fordításban ‘Kinyilatkoztatásnak’ van fordítva.

42 *A hitet*: A „hit” szó előtt ki van téve a határozott névelő, mellyel egy ismert vagy meghatározott dologra szoktak utalni. Nem bármilyen hitről van szó (mivel a démonok is hisznek és rettegnek, továbbá létezik sokféle hitrendszer, vallás, elképzelés, stb), hanem „a” hitről: úgy is mondhatnánk, a valódi, az eredeti, a tényleges, a megfelelő, az elvárt, stb. hitről.

43 *A Templomba*: a zsidók jeruzsálemi Templomába. Ebből a Templomból országosan csak egy volt, a bűnökért való áldozatok bemutatása zajlott ott. A görög *ιερόν* (e.: „hierón”) szó igei alakjának jelentése ‘lemészárolni áldozathoz’, így ezt a szót ‘Mészártemplomnak’ is lehetne fordítani. Az itt történt imádkozásnak nincs köze a keresztény templomokban történő istentiszteletekhez, vér nélküli szentáldozáshoz vagy fohászkodásokhoz.

amaz. Mert mindenki, aki felmagasztalja magát, *lealacsonyítva* meg lesz alázva, aki pedig *lealacsonyítva* megalázza magát, fel lesz magasztalva.”

Odavitték pedig hozzá a kisbabákat is, hogy őket megérinthesse. Amint pedig meglátták ezt a gyakornokok, *rendre utasítva* megfeddték őket. Jézus pedig, *miután* odahívta magához őket, *így* szólt: „Engedjétek a kisgyermekeket jönni hozzám, és ne tiltsátok őket, mert az ilyeneké az Isten Királysága! Ámen, *leszögezve* mondom nektek, aki esetleg nem *úgy* fogadná el az Isten Királyságát, mint egy kisgyermek, semmiképpen sem mehet be abba!”

És megkérdezte őt egy bizonyos főember, *ahogy erélyesen* ezt mondta: „Jó tanító, minek *a megtétele után*⁴⁵ fogok örökölni örök *magasabbrendű értelmes* életet?” *Így* szólt pedig neki Jézus: „Miért engem hívsz jónak? Senki *sem* jó, hanem *csak* egy: az Isten! A parancsolatokat tudod: nem törhetsz házasságot; nem gyilkolhatsz; nem lophatsz; nem tanúskodhatsz hamisan; értékelve tiszteld a te apádat és a te anyádat.” Ő pedig *így* szólt: „Ezeket mindet megőriztem fiatalságomtól fogva.” *Miután* pedig hallotta ezeket Jézus, *így* szólt őhozzá: „Még egy *valami* hiányzik neked: mindent, amivel csak rendelkezel, adj el, és oszd szét *a* szegényeknek, és rendelkezni fogsz kinccsel a mennyben; és gyere, kövess engem!” Ő pedig, *miután* hallotta ezeket, körös-körül szomorú lett, mert rendkívül gazdag volt.

Miután pedig látta őt Jézus, *hogy* körös-körül szomorú lett, *így* szólt: „Milyen nehezen fognak bemenni a vagyonnal rendelkezők az Isten királyságába! Mert könnyebb egy tevének egy tű nyílásán át bemenni, mint egy gazdagnak az Isten Királyságába bemenni.” *Így* szóltak pedig azok, *akik ezt* hallották: „Kicsoda is válósíthatja meg *azt*, *hogy* meg legyen mentve?” Ő *pedig* *így* szólt: „Amik megvalósíthatatlanok embereknél, megvalósíthatóak az Istennél.”

Így szólt pedig Péter: „Figyelj, mi otthagytunk mindent, és követtünk téged!” Ő pedig *így* szólt hozzájuk: „Ámen, *leszögezve* mondom nektek, hogy senki sincs, aki otthagytott házat vagy szülőket vagy testvéreket vagy feleséget vagy gyermekeket az Isten királysága ügyéért, aki semmiképp se kapná vissza sokszorosát ebben az *alkalmas* időben, és az eljövendő világkorszakban örök *magasabbrendű* életet.”

Miután pedig *maga* mellé vette a tizenkettőt, *így* szólt hozzájuk: „Figyeljetek, felmegyünk Jeruzsálembe, és minden be lesz végezve, amik meg vannak írva az *isten*i szóvivők által az Ember fiának. Mert át fogják adni a *nem-zsidó* nemzetbeli-

---

44 *Légy kiengesztelődve velem*: a kiengesztelődés nem egyszerű irgalmazást, megbocsátást jelent, hanem engesztelő áldozat ellenében történő megbocsátást. A „velem” szószerint így áll:

„számomra”. A mondat így is fordítható: „Szerezz engesztelést értem”. Isten az ő szeretetéből mintegy válaszul „küldte ki az ő Fiát engesztelő áldozatul a mi bűneinkért” (1János).

45 *Minek a megtétele után*: szószerint „mit megtéve”. Másként fordítva: „*mi az*, amit *miután* megtettem”. A pontszerű múlt idejű szerkezet egy, a jövőből való visszatekintést sejtet: „Mit *kellett* az életemben megtenni, *ami teljesülése után*”.

eknek és ki fogják gúnyolni, és bántani fogják, és le fogják köpni, és *miután* megostorozták, meg fogják ölni őt; és a harmadik napon fel fog támadni.” És ők semmit se raktak össze ezekből, és ez a Kijelentés el volt rejtve előlük, és nem értették a kinyilatkoztatottakat.

Történt pedig az ő közeledésekor Jerikóhoz, *hogy* egy bizonyos vak *ott* ült az út mellett, *miközben* koldult. Miután pedig hallotta az elhaladó tömeget, faggatózott, „Mi lenne ez?” Hírül adták pedig neki, hogy a názáreti Jézus, halad el. És kiáltott, *ahogy erélyesen ezt* mondta: „Jézus, Dávid Fia, irgalmazz nekem!” És az előtte elmenők *rendre utasítva* megfeddték őt, hogy legyen csendben. Ő pedig sokkal inkább kiáltotta: „Dávid Fia, irgalmazz nekem!” *Miután* pedig megállt Jézus, megparancsolta, *hogy* vezessék őt *oda*. *Amint* pedig ő közeledett, megkérdezte őt, *ahogy leszögezve* mondta: „Mit akarsz, *hogy* megtegyek neked?” Ő pedig *így* szólt: „Uram, hogy látást nyerhessek!” És Jézus *így* szólt őhöz: „Nyerj látást, a te hited megmentett téged!” És azon nyomban látást nyert, és követte őt, *miközben* dicsőítette az Istent. És a nép mind, *miután* látta *ezt*, *a történetről való társalgással* dicséretet adott az Istennek.

És *miután* bement, átment Jerikón. És – figyelj! – *volt ott* egy Zákeusnak hívott férfi, és ő főadószedő volt, és ő gazdag volt. És kereste *a módját*, *hogy* láthassa Jézust, ki ő, és nem tudta a tömegtől, merthogy kis termetű volt. És, *miután* előrefutott, felmászott egy eperfügefára, hogy láthassa őt, merthogy ott készült átmenni. És amint *arra* a helyre ért, felnézve Jézus meglátta őt. És odaszólt hozzá: „Zákeus, sietve gyere le, mert ma a te házában kell nekem maradnom!” És sietve lement, és vendégül fogadta őt örvendezve. És *mikor ezt* látták, mindnyájan zúgolódtak, *ahogy erélyesen azt* mondták, hogy: „Bűnös férfihoz ment be megszállni.” Miután pedig Zákeus megállt, *így* szólt az Úrhoz: „Figyelj, a felét az én vagyonomnak, Uram, *odaadom* a szegényeknek, és ha valakitől valamit *hamis vádaskodással* kizsaroltam, megadom négyszeresen.” *Így* szólt pedig őhöz Jézus, hogy: „Ma megmenekülése lett ennek a háznak, mivelhogy ő is Ábrahám fia! Mert *azért* jött az Ember fia, *hogy* megkeresse és megmentse az elveszettet.”

Mikor pedig ők hallották ezeket, hozzáadva szólt egy példázatot, amiatt, *hogy* közel volt ő Jeruzsálemhez, és ők *úgy* vélték, hogy azon nyomban készül az Isten királysága megjelenni. *Így* szólt tehát:

„Egy bizonyos nemes származású ember elment egy messi tartományba, *hogy* vegyen magának egy királyságot és visszatérjen. *Miután* pedig hívta tíz rabszolgáját, adott nekik tíz minát,⁴⁶ és *így* szólt nekik: »Kereskedjete, míg megjövök!« De az ő polgárai gyűlöltek őt és kiküldtek egy követséget őutána, *akik leszögezve ezt* mondták: »Nem akarjuk, *hogy* ez uralkodjon királyként rajtunk!« És történt az ő visszajövetelekor, *miután* átvette a királyságot, *hogy* szólt, *hogy* szó-

46 Tíz mina: 1000 drachma, azaz 1000 napibér.

lítsák őhöz az ezeket a rabszolgákat, akiknek adta a pénzt, hogy megtudja, ki milyen haszonnal kereskedett.

Előjött pedig az első, *aki leszögezve ezt* mondta: »Uram, a te minád tíz minát termelt.« És *így* szólt őhöz: »Jól van, jó rabszolga! Mivelhogy *a* legkisebb *dolog*-ban hűséges lettél, légy *olyan, aki szuverén* hatalommal rendelkezik tíz város felett!«” És jött a második, *aki leszögezve ezt* mondta: »Uram, a te minád hozott öt minát.« *Így* szólt pedig őhöz is: »Légy te is öt város felett!« Egy másik is jött, *aki leszögezve ezt* mondta: »Uram, nézd, a te minád, amelyet egy kendőben eltéve tartottam, mert félttem tőled, mivelhogy szigorú ember vagy, elviszed, amit nem *te* tettél el, és learatod, amit nem *te* vetettél.« *Leszögezve* mondja pedig annak: »A te szádból foglak ítélni téged, *bajlódásokkal teli* gonosz rabszolga! Tudta, hogy én szigorú ember vagyok, *aki* elviszem, amit nem *én* tettem el, és learatom, amit nem *én* vettem. Mi miatt is nem adtad az én pénzemet a *pénzváltóasztalra*, hogy én, *amikor* megjöttem, kamatostul hajthattam volna be azt.« És a mellette állóknak *így* szólt: »Vegyétek el tőle a minát és adjátok annak, *akinek* tíz minája van!« És *így* szóltak őhöz: »Uram, van tíz minája!« Mert *leszögezve* mondom nektek, hogy mindenkinek, *akinek* van, adatik majd, de attól, *akinek* nincs, amiye van, *az* is elemeltetik majd tőle. Egyébként *pedig*: »Az én ellenségeimet, azokat, akik nem akarták, *hogy* én uralkodjam királyként rajtuk, hozzátok ide és mészároljátok le énelőttem!«”

És *miután* ezeket szólta, haladt elől, ahogy felment Jeruzsálembe.

És történt, amint közeledett Betfagéhoz és Betániához,⁴⁷ a hegyhez, amit Olajfáknak hívnak, elküldött kettőt az ő gyakornokai *közül*, *ahogy így* szólt: „Menjete be az előttetek *levő* faluba, ahová belépve találni fogtok egy kikötött kiscsacsit, amelyen *még* sohasem ült senki emberek *közül*. *Miután* kioldoztátok, hozzátok azt *ide*! És ha valaki titeket megkérdezne, »Miért oldozzátok ki?«, *így* fogtok szólni neki, hogy: »Az Úrnak rá van szüksége.«” *Miután* pedig elmentek, akik ki lettek küldve, *pontosan úgy* találták, ahogyan szólt nekik. *Miközben* pedig ők kioldozták a kiscsacsit, *így* szóltak annak urai hozzájuk: „Miért oldozzátok ki a kiscsacsit?” Ők pedig *így* szóltak: „Az Úrnak rá van szüksége.” És elvitték azt Jézushoz, és *miután* ráhelyezték az ő felsőruháikat a kiscsacsira, ráültették Jézust.

Az ő mentében pedig leterítették az ő felsőruháikat az útra. Immár pedig az ő Olajfák hegyének lejtőjéhez közeledtében elkezdte a gyakornokok egész sokasága örvendezve dicsérni az Istent nagy hangerővel mindazokért a *csodás* erőkért, melyeket láttak, *ahogy erőteljesen* mondták: „Áldott az Úr nevében jövő Király! Béke a mennyben és dicsőség a legmagasabb *régiókban*!”

---

47 *Betfagé és Betánia*: falvak Jeruzsálem mellett keletre, egymáshoz közel. A Betfagé név jelentése: 'az éretlen füge háza'; a Betánia név jelentése: 'datolya háza'.

És néhány a farizeusok *közül* a tömegből odaszóltak őhöz: „Tanító, fedd meg a te gyakornokaidat!” És válaszul odaszólt nekik: „*Leszögezve* mondom nektek, hogy ha ezek hallgatnának, a kövek fognak kiáltani!”

És amint közeledett, *mikor* meglátta a várost, sírt afelett, miközben erélyesen mondta: „Bár megismerted volna te is, legalábbis ezen a te napodon a te békeségre *való dolgokat*! Most viszont el vannak rejtve a te szemeid elől! Merthogy el fognak jönni napok terád, és körbe fognak venni a te ellenségeid sánccal téged, és körbe fognak zárni téged és össze fognak szorítani téged mindenfelől, és a földdel fognak egyenlővé tenni téged és a te gyermekeidet tebenned, és nem fognak hagyni tebenned követ kövön, amiért nem ismerted meg az *alkalmas* idejét a te felülvizsgálatodnak.”

És *miután* bement a Templomba, kezdte kihajítani az eladókat és vevőket abban, *ahogy leszögezve* mondta nekik: „Meg van írva: »Az én házam imádság háza«, ti pedig tettétek azt rablók barlangjává!”

És *folyton* tanított naponként a Templomban, a főpapok pedig és az írásmagyarázók keresték őt, *hogy* elveszíthessék, a nép előkelői is; és nem találták ki, mit tehetnének, mert a nép mind őrajta csüngött, *miközben* hallgatta.

És történt azoknak a napoknak egyikén, *miközben* ő tanította a népet a Templomban és hirdette a *Győzelmi* jóhírt, *hogy* előálltak a főpapok és az írásmagyarázók a vénekkal, és odaszóltak őneki: „Mondd meg nekünk: milyen *szuverén* hatalommal teszed ezeket, vagy ki az, *aki* adta neked ezt a hatalmat?” Válaszul pedig *így* szólt őhözájuk: „Kérni fogok tőletek én is egy Kinyilatkoztatást, és mondjátok meg nekem! A János bemerítése mennyből volt, vagy emberektől?” Ők pedig számígtak együtt, maguk közt, *ahogy azt* mondták, hogy: „Ha *így* szólánánk: »Mennyből.«, közölni fogja: »Akkor mi *az, ami* miatt nem hittetek neki?«; de ha *így* szólánánk: »Emberektől.«, az egész nép meg fog kövezni minket!” Mert mindenki meg volt győződve *arról*, hogy János *isten*i szóvivő volt. És *azt* válaszolták, nem tudják, honnan *volt*. És Jézus *így* szólt nekik: „Én sem mondom el a *konceptiót* nektek, milyen hatalommal teszem ezeket.”

Kezdte pedig a népnek ezt a példázatot mondani:

„Egy bizonyos ember szőlőt ültetett és kiadta szőlőműveseknek és külföldre utazott hosszú időre. És az *érési* időben elküldött a szőlőművesekhez egy rabszolgát, *hogy* a szőlő gyümölcsét megadják neki. A szőlőművesek pedig *miután* megverték őt, üresen küldték el. És megint küldött egy másik rabszolgát; de ők amazt is, miután megverték és meggyalázták, elküldték üresen. És megint küldött egy harmadikat; ők pedig őt is, kihajították. *Így* szólt pedig a szőlő ura: »Mit tehetnénk? Elküldöm az én szeretett fiamat, talán *amint* őt meglátják, megbecsülik.« De *amint* meglátták őt a szőlőművesek, *így* számolgattak maguk közt, *ahogy ezt*

mondták: »Ez az örökös! Gyertek, öljük meg őt, hogy miénk lehessen az örökség!« És *miután* kihajították őt a szőlőn kívülre, megölték. Tehát mit fog tenni velük a szőlő ura? El fog jönni és el fogja pusztítani ezeket a szőlőműveseket, és másoknak fogja adni a szőlőt.”

Amikor pedig ezt meghallották, *így* szóltak: „Szó sem lehet róla!”

Ő pedig rájuk tekintve *így* szólt: „Miért van tehát az, *hogy* ez meg van írva: »A Kő, amit megvizsgálva elutasítottak az építkezők: ez lett a sarok fejevé.«? Mindenki, aki ráesik arra a Kőre, darabokra fog törni, akire pedig esetleg ráesne, porrá fogja zúzni azt.”

És keresték *a módját* a főpapok és az írástudók, *hogy* órá vessék a kezüket abban az órában. És féltek az emberektől, mert tudták, hogy róluk szólta ezt a példázatot.

És miután megfigyelték, kiküldtek magukat igazságosnak színlelő kémeket, hogy megfoghassák őt Kinyilatkoztatásban, azért, hogy átadhassák őt a helytartó főségének és hatalmának. És kérdezgették őt, *ahogy ezt* mondták: „Tanító, tudjuk, hogy megfelelően beszélsz és tanítasz, és nem fogadod el *az emberek* megjelenését-státuszát, hanem a valóigazságon *álva* tanítod az Isten útját. Szabad-e nekünk *a* császárnak adót fizetnünk vagy sem?” *Mivel* pedig felfogta az ő ügyeskedésüket, *így* szólt nekik: „Mit próbáltatok engem? Mutassatok nekem egy dénárt: kinek *a* képmása és felirata van *rajta*?” Válaszul pedig *így* szóltak: „A császáré.” Ő pedig *így* szólt nekik: „Adjátok meg most tehát a császár *dolgait* *a* császárnak, és az Isten *dolgait* az Istennek!” És képtelenek voltak megfogni őt Kijelentésében a nép előtt, és csodálkozva az ő válaszában, elhallgattak.

Miután pedig odamentek néhányan a szaddúceusok *közül*, akik ellentmondanak *a* feltámadásnak, *hogy* nincs, kikérdezték őt, *ahogy erélyesen ezt* mondták: „Tanító, Mózes *ezt* írta nekünk, ha valakinek asszonnyal rendelkező fivére meghalna, és gyermektelenül halna meg, hogy vegye el az ő fivére az asszonyt, és támasszon magzatot az ő fivérének. Tehát heten voltak fivérek, és az első, *miután* elvett egy asszonyt, meghalt gyermektelenül. És elvette a második az asszonyt és ő *is* meghalt gyermektelenül. A harmadik *is* elvette őt, de ugyanígy *mind* a hét *is*: nem hagytak gyermeket és meghaltak. Mindezek után pedig meghalt az asszony *is*. A feltámadásban tehát melyiküké lesz *az* asszony? Mert *mind* a hétnek felesége volt ő.”

És válaszul *így* szólt nekik Jézus: „Ennek a világekorszaknak a fiai házasodnak és kiházasíttatnak; de akiket méltónak találtak annak a világekorszaknak és a feltámadásnak birtokba vételére, amely *a* halottak *közül van*, sem *nem* házasodnak, sem *nem* házasíttatnak ki; mert nem is tudnak többé meghalni; mert angyalokkal egyminőségűek, és fiai az Istennek, lévén a feltámadás fiai. *Hogy* pedig *életre* kel-

nek a halottak, Mózes is megmutatta a csipkebokornál, amikor nevezte *az* Urat az Ábrahám Istenének és az Izsák Istenének és a Jákob Istenének. Isten pedig nem *a* halottaké, hanem *a magasabbrendű értelmes életet* élőké, mert mindegyik neki él.

Válaszul pedig néhányan az írástudók *közül így* szóltak: „Tanító, helyesen szóltál!” De többé nem mertek kérdezni tőle semmit.

Ő pedig *így* szólt nekik: „Hogyan mondják, *hogy* a Messiás Dávid Fia? Magad Dávid is *azt* mondja a Zsoltárok könyvében: »Szólt az Úr az én Uramhoz: 'Ülj az én jobbam felől, míg csak *nem* tehetem a te ellenségeidet a te lábaid zsámolyává!'« Dávid tehát Úrnak hívja őt: hogyan is lehet *az* ő fia?”

Mikor pedig az egész nép hallotta, *így* szólt az ő gyakornokainak: „Őrizkedjétek az írásmagyarázóktól, akik *előkelő* ruhákban akarnak járkálni és szeretik a köszöntéseket a piacokon és *az* első üléseket a gyülekezetekben és *az* első helyeket a lakomákon, akik felemésztik az özvegyek házait és színből hosszan imádkoznak: ezek *rendkívül* bőséges ítéletet fognak kapni.”

Mikor pedig feltekintett, látta az adományait a perselybe dobó gazdagokat. Látott pedig egy bizonyos szegény özvegyasszonyt is, *amint* bedobott oda két fillért. És *így* szólt: „Igazán mondom nektek *leszögezve*, hogy ez a szegény özvegyasszony mindenkinél többet dobott *be*. Mert mindezek a számukra bővülködő *dolgokból* dobtak Isten adományai közé, ő pedig az ő szűkölködéséből dobtá *be* a megélhetését mind, amivel rendelkezett.”

És *mikor* némelyek *leszögezve* mondták a Templom felől, hogy szép kövekkel és fogadalmi ajándékokkal van felékesítve, *így* szólt: „Ezekből, amiket néztek, jönnek napok, amikor nem hagynak majd követ kövön, amelyet nem fognak szét-szedni!” Megkérdezték pedig őt, *ahogy erélyesen* mondták: „Tanító, mikor lesznek tehát ezek? És mi *lesz* a jel, amikor készülnek ezek megtörténni?” Ő pedig *így* szólt:

„Figyeljétek oda, nehogy eltévelyítsenek! Mert sokan jönnek majd az én nevemben, akik *leszögezve azt* mondogatják, hogy: »Én vagyok!« és: »Az idő elközelelt!« – ne menjétek azért utánuk! Amikor pedig hallani fogtok háborúkról és zűrzavarokról, nem rémülhettek meg, mert szükséges ezeknek megtörténniük először. De nem azonnal *lesz meg* a vég.”

Akkor *leszögezve* mondta nekik: „Felkel majd nemzet nemzet ellen és királyság királyság ellen; meg nagy földrengések helyenként és éhínségek és pestisjárványok lesznek; meg megfélemlítések és nagy jelek lesznek az égből. De mind-ezek előtt rátok vetik majd az ő kezeiket és üldözni fognak, *ahogy* átadnak gyülekezetekbe és börtönökbe, és *ahogy* királyok és helytartók elé vezetnek az én nevemért. De *mindez* nektek tanúskodásra fog fordulni. Helyeztétek tehát a ti szíve-

tekre, *hogy* nem elmélkedtek előre begyakorolva⁴⁸, *hogyan* védekezzetek, mert én fogok adni nektek szájat és bölcsességet, amelynek nem lesznek képesek ellene szólni, sem ellenállni mindazok, akik veletek szembeszegülnek. De áruházzal átadnak majd még szülők is, testvérek is, rokonok is, barátok is, és halálba küldenek közületek *egyesekeket*. És gyűlöltek lesztek mindenkitől az én nevem miatt. És egy hajszál sem fog elveszni a ti fejetekekről, semmiképpen! A ti *hátrányt szenvedő* kitartásotokkal fogjátok megnyerni a ti lelketeket.

Amikor pedig látjátok Jeruzsálemet hadseregektől körülvéve, akkor tudjátok meg, hogy elközelített az ő pusztulása! Akkor akik Júdeában *vannak*, futva meneküljenek a hegyekre; és akik az ő közepén, *sietve* távozzanak el, és akik a vidéken *vannak*, ne menjenek be abba! Mert ezek a bosszúálló igazságszolgáltatás napjai, mindazok beteljesítésére, amelyek meg vannak írva. Jaj pedig a várandósoknak és a szoptatóknak azokban a napokban! Mert lesz nagy kényszer a földön és harag ebben a népben! És elesnek majd a tőr szája által és foglyul vitetnek majd minden *nem-zsidó* nemzetek közé, és Jeruzsálem meg lesz taposva a nemzetektől, amíg beteljesedik a nemzetek *alkalmas* ideje. És lesznek jelek a napban és holdban és csillagokban, és *lesz* a földön nemzetek szorongása bizonytalanságban, tenger és hullámvész zúgásakor; ahogy kilehelik lelküket az emberek a félelemtől és *azoknak* várásától, amelyek eljövendők a *lakható* földre: mert a mennyek *csodás* erősségei meg fognak rendülni⁴⁹. És akkor fogják meglátni az eljövendő Ember Fiát felhőben *csodás* erővel és nagy dicsőséggel. *Amikor* pedig elkezdenek ezek megtörténni, egyenesedjétek fel és emeljétek fel a ti fejetekeket, mert közeledik a ti váltságdíj általi felszabadulásotok!”

És szólt nekik egy példázatot: „Lássátok meg a fügefát és a fákat mind: amikor már *levelet* hajtanak, *ezt* figyelve tudjátok, hogy már közel van a nyár. Így ti is, amikor látjátok ezeket megtörténni, tudjátok meg, hogy közel van az Isten királysága! Ámen, *leszögezve* mondom nektek, hogy semmiképp sem múlhat el ez a nemzedék, míg csak mindezek meg *nem* történhetnek! A menny és a föld elmúlnak majd, de az én Kinyilatkoztatásaim semmiképp sem múlhatnak el. Őrizzétek meg magatokat, nehogy meg legyen terhelve a ti szívetek a *bőség és züllés* másnaposságában és ivásban és a megélhetés gondjaiban, és váratlanul törjön rátok az a nap: mert mint csapda fog eljönni mindazokra, *akik* az egész föld színén megtelepednek. Őrködjétek éberén azért, ahogy minden *alkalmas* időben imádkoztok, hogy méltónak legyetek ítélve, *hogy* kimenekülhessetek mindezekből, amelyek készülnek megtörténni, és *hogy* megállhassatok az Ember Fia előtt!

---

48 *Nem elmélkedtek előre begyakorolva*: A görögök az alapszót (gör.: μελετάω, e.: „meletaó”) a szónokok és költők elmélkedésére és begyakorlására használták.

49 *Meg fognak rendülni*: a görög σαλεύω (e.: „szaleuó”) szó a megrendülést összekapcsolja az előtte említett hullámvészszel (gör.: σάλος, e.: „szalosz”). A szó jelentései: ‘szél/hullám által mozog, felkorbácsol, összeráz, leráz, legyőz, felzaklat, kiüt biztonságos és boldog állapotából’.

Folyamatosan tanított pedig naponta a Templomban, éjjel pedig kimenve *a szabadban* éjszakázott az úgynevezett Olajfák hegyén. És a nép mind korán ébredt őérte, *hogy* a Templomban hallgassa őt.

Elközelített pedig a kovásztalan kenyerek ünnepe, melyet páskavacsorának neveznek. És keresték a főpapok és az írásmagyarázók azt, *hogy* hogyan végezhethnék ki őt, mert félték a néptől.

Bement pedig a Sátán Júdasba, akit Iskariótésznek neveztek el, *aki* a tizenkettő társaságából volt. És *miután* elment, összebeszélt a főpapokkal és a parancsnokokkal arról, *hogy* hogyan adhatná át *áruhással* őt nekik; és megörültek, és meggyeztek, *hogy* pénzt adnak neki. És *nyíltan megvallva egyetértett*⁵⁰, és kereste a kedvező idejét annak, *hogy* átadja őt nekik *a tömegtől* távol.

Eljött pedig a kovásztalan kenyerek napja, amikor le kellett vágni a páskabárányt. És elküldte Pétert és Jánost, *ahogy ezt* mondta *erélyesen*: „*Miután* elmentek, készítsétek el nekünk a páskavacsorát, hogy megehessük!” Ők pedig *így* szóltak neki: „Hol szeretnéd, *hogy* elkészítsük?” Ő pedig *így* szóltak nekik: „Figyeljete, ahogy ti bementetek a városba, szembe fog találkozni veletek egy vizeskorsót vivő ember, kövessétek őt a házba, ahová bemegy! És *azt* fogjátok mondani a ház urának, *hogy* »*Ezt* mondja neked a tanító: 'Hol van a szállás, ahol a páskavacsorát megehetem az én gyakornokaimmal?'«. És ő fog mutatni nektek egy nagy emeleti termet, *étkezéshez* készen megterítve. Ott készítsétek el!” *Miután* pedig elmentek pontosan úgy találták, ahogy megmondta nekik; és elkészítették a páskavacsorát.

És amikor eljött az óra, ledőlt *étkezéshez*, és a tizenkettő kiküldött vele együtt. És *így* szólt hozzájuk: „Vágyva vágytam ezt a páskát megenni veletek az én szenvedésem előtt. Mert *leszögezve* mondom nektek, hogy többé nem, semmiképpen sem fogok enni abból addig, amíg beteljesedik az Isten királyságában.” És *miután* fogott egy poharat és hálát adott, *így* szólt: „Vegyétek ezt és osszátok el magatoknak, mert *leszögezve* mondom nektek, hogy semmiképpen sem fogok inni a szőlőtő terméséből addig, amíg az Isten királysága eljön.” És *miután* vett egy kenyeret és hálát adott, megtörte és nekik adta, *ahogy leszögezve ezt* mondta: „Ez az én testem, amely helyettetek adatik, ezt tegyétek az én emlékezetemre!” Ugyanígy *vette* a poharat is a vacsorázás után, és *így* szólt: „Ez a pohár az új szövetség az én véremben, amely helyettetek ontatik ki. Mindamellet – figyeljete! –, az engem *áruhással* átadónak a keze velem van az asztalon. És az Ember Fia jól-

50 *Nyíltan megvallva egyetértett*: A görög *ἐξομολογέω* (e.: „exomologeó”) szó ‘nyílt megvallást, beismerést, ünnepélyes elismerést’ jelent. A Bibliában többnyire a bűnök egyetértő nyílt beismerésére használják, valamint amikor Jézus örömteljesen nyíltan elismeri az Édesapát mint menny és föld Urát. Ezért döbbenetes a szó itteni használata Júdas esetében: a pénzt és az áruhással ünneplő és ismeri el egyetértően, akibe belement a Sátán.

lehet elmegy az elhatározás szerint, mindamellettt jaj annak az embernek, aki által átadatik!”

És ők elkezdtek együtt keresni egymás között azt, *hogy* ki lenne akkor közülük, az, *aki* ezt készül elkövetni. Lett pedig közöttük civakodás kedvelés arról, közülük kit vélnek nagyobbnek. Ő pedig *így* szólt nekik:

„A *nem-zsidó* nemzetek királyai uralkodnak rajtuk, és a rajtuk hatalmat gyakorlók jótevőknek vannak hívva, ti pedig nem *így*, hanem a nagyobb tiköztetek⁵¹ váljon olyanná, mint a fiatalabb, és a vezető, mint a segédkező! Mert melyik nagyobb: az *étkezéshez* leheveredő vagy a segédkező? Nem a leheveredő? Én pedig *olyan* Vagyok tinálatok közepén, mint a segédkező.⁵² Ti vagytok pedig azok, *akik* megmaradtatok velem az én próbáztatásaimban, és én rátok hagyok – amint rám hagyott az én Édesapám – egy királyságot; *hogy* ehessetek és ihassatok az én asztalomnál az én királyságomban; és ülhessetek trónokon, ahogy ítélitek a tizenkét törzsét Izraelnek.”

Szólt pedig az Úr: „Simon, Simon! Figyelj, a Sátán kikért téged, *hogy* megrostáljon, mint a búzát; én pedig könyörögtem érted, *hogy* ne fogyhasson el a te hited; és te, miután idővel visszatértél, megalapozhasd a te testvéreidet.” Ő pedig *így* szólt őhozzá: „Uram, teveled kész vagyok börtönbe is, halálba is menni!” Ő pedig *így* szólt: „*Leszögezve* mondom neked, Péter, semmiképpen sem szólalhat meg ma a kakas, mielőtt háromszor nem fogod megtagadni, *hogy* ismersz engem!”

És *így* szólt őhozzájuk: „Amikor kiküldtelek titeket erszény és táská és saru nélkül, szűkölködtetek-e valamiben?” Ők pedig *így* szóltak: „Semmiben.” *Így* szólt tehát őhozzájuk: „Most viszont aki rendelkezik erszénnyel, vegye *elő*, hasonlóan a táskát is, és aki nem rendelkezik, adja el az ő ruháját és vásároljon egy tör! Mert *leszögezve* mondom nektek, *hogy* még ez a megírt *dolog* végbe kell menjen énbennem, *hogy*: »És a törvénytelenek közé lett számlálva.« Mert a felőlem *való dolgoknak* is van végük.” Ők pedig *így* szóltak: „Uram, figyelj, *tör van* itt kettő!” Ő pedig *így* szólt nekik: „Elegendő.”

---

51 *Nagyobb tiköztetek*: a görög *μείζων ἐν ὑμῖν* (e.: „meidzón en hümin”) szerepel még az 1Jánosban is: „nagyobb az, aki tibennetek van, mint aki a világrendszerben van”, és fordítható így is: ‘a nagyobb tibennetek’. Ez esetben Jézustól itt egy rejtett utalás történik az új teremtésre, aki nagyobb tibennetek, mint aki a világban van, hiszen a „fiatalabb”-ként fordított *νεώτερος* (e.: „neóterosz”) szó fordítható ‘újabb’-nak is.

52 *Én pedig olyan Vagyok tinálatok közepén, mint a segédkező*: Jézusnak a János örömhírében gyakran megjelenő »Én Vagyok« istenkijelentése áll itt (gör: *ἐγὼ εἰμι*, e.: „egó eimi”). Így is lehetne fordítani: „De »Én Vagyok« tinálatok közepén *olyan*, mint a segédkező.”

És *miután* kiment, elment szokása szerint az Olajfák hegyére; és követték őt az ő gyakornokai is. *Miután* pedig megérkezett a helyre, *így* szólt nekik: „Imádkozzatok, *hogy* ne menjetek bele próbáztatásba^{53!}”

És ő elhúzódott tőlük mintegy kőhajításnyira, és *miután* letérdelt, imádkozott, *ahogy erélyesen ezt* mondta: „Édesapa, ha kívánod eltávolítani ezt a poharat tőlem... – mindamellert ne az én akaratom, hanem a tied legyen meg!” És láthatóvá tette magát neki egy angyal a mennyből, *miközben* erősítette őt. És *miután* lett tusakodás *állapotában*, buzgóbban imádkozott. Lett pedig az ő verejtéke *olyan*, mint a földre hulló sűrű-nagy vércseppek. És *miután* felállt az imából és *odament* a gyakornokokhoz, elaludva találta őket a szomorúságtól. És *így* szólt őhozzájuk: „Miért alusztok? Felállva imádkozzatok, *hogy* ne menjetek bele próbáztatásba!”

Mikor pedig még beszélt ő – figyelj: egy tömeg! És akit Júdásnak neveznek, egyike a tizenkettőnek, előttük ment és közeledett Jézushoz, *hogy* megcsókolja őt. Jézus pedig *így* szólt őhozzá: „Júdás, csókkal az Ember Fiát adod át *árulással?*”⁵⁴ *Miután* pedig látták a körülötte *lévők*, mi lesz, *így* szóltak neki: „Uram, mérjünk csapást törrel?” És csapott egy valaki közülük a főpap rabszolgájára, és leszedte az ő jobb fülét. Válaszul pedig Jézus *így* szólt: „Elég eddig!” És *miután* megérintette az ő fülét, meggyógyította őt.

Szólt pedig Jézus az órá érkezettekhez: a főpapokhoz és a Templom parancsnokaihoz és vénekhez: „Mint rablóra, *úgy* jöttetek törökkel és fabotokkal? Naponként, *mikor* veletek voltam a Templomban, nem nyújtottátok ki a kezeteket rám; de ez a ti órátok és a sötétség hatalma!”

Miután pedig letartóztatták őt, *elvezették*, és bevezették őt a főpapok házába. Péter pedig követte távolról.

Miután pedig tüzet gyújtottak az udvar közepén és ők leültek együtt, leült Péter köztük középen. Meglátta pedig őt egy bizonyos, a világosságnál ülő szolgálólány, és *alaposan* fürkészve őt *így* szólt: „Ez is ővele volt!” Ő pedig letagadta őt, *ahogy erélyesen ezt* mondta: „Asszony, nem ismerem őt.” És kevéssel utána egy másik, látva őt, *ezt* mondta: „Te is közülük vagy!” Péter pedig *így* szólt: „Ember, nem vagyok!” És úgy egy óra múlva más valaki bizonygatta, *ahogy erélyesen ezt* mondta: „Valósággal ez is ővele volt! Mert galileai is ő!” *Így* szólt pedig Péter: „Ember, nem tudom, mit mondasz!” És azon nyomban, még *mikor* ő beszélt, megszólalt a kakas. És *miután* megfordult az Úr, *mélyen* ránézett Péterre; és megem-

---

53 *Ne menjetek bele próbáztatásba*: a görögben egy ellentétpáros szójáték található Jézusnak az előbb történt kimenetelével (gör.: *ἐξέρχομαι*, e.: „exerkhomai”) és a próbáztatásba való bemenetellel (gör.: *εἰσέρχομαι*, e.: „eiszerkhomai”): az imádkozáshoz való kimenés van szembeállítva a próbáztatásba való bemenéssel. A próbáztatásba való belemenés aktív cselekvésre hívja fel a figyelmet, szemben a passzivitást sejtető megszokott magyar „kísértésbe esni” kifejezéssel.

54 *Csókkal az Ember Fiát adod át árulással*: az eredeti görög szövegben a szavak sorrendje hangsúlyossá teszi, hogy nem akárkit, hanem az Ember Fiát adja át!

lékezett Péter az Úr Kinyilatkoztatásáról, ahogy *úgy* szólt neki, hogy: „Mielőtt a kakas megszólal, meg fogsz tagadni engem háromszor.” És *miután* kiment Péter odakintre, keservesen sírt.

És a férfiak, akik körülfogták Jézust, kigúnyolták őt, *miközben* megverték őt, és *miután* befedték őt, verdesték az ő arcát és kérdezgették őt, *ahogy erélyesen* mondták: „Közöld *isteni* szóvivőként, ki az, *aki* megcsapott téged?” És sok más *dolgot* mondtak őrá gyalázkodva.

És amint nappal lett, összegyülekezett a nép véneinek tanácsa, főpapok meg írásmagyarázók is, és elvezették őt az ő legfelsőbb bírósági ülésükre *azzal, hogy erélyesen ezt* mondták: „Ha te vagy a Messiás, mondd el nekünk!” *Így* szólt pedig őhözájuk: „Ha el *is* mondanám nektek, semmiképp sem hinnétek el! Ha pedig kérdeznék is, semmiképp sem válaszolnátok nekem vagy bocsátanátok el. Mostantól *fogva* lesz az Ember Fia leültetve az Isten *csodás* hatalmának jobbján!” *Így* szóltak pedig mindannyian: „Te vagy akkor az Isten Fia?” Ő pedig közölte velük: „Ti mondjátok, hogy »Én Vagyok«!” Ők pedig *így* szóltak: „Mi szükségünk van még tanúságtételre? Hiszen magunk hallottuk az ő szájából!”

És *miután* felállt az ő sokaságuk mind, elvitték őt Pilátushoz. Kezdték pedig vádolni őt, *ahogy erélyesen ezt* mondták: „Ezt *úgy* találtuk, *mint aki* elfordítja a nemzetet és tiltja a császárnak *való* adófizetést, *ahogy* önmagát Messiás királynak mondja.” Pilátus pedig kikérdezgette őt, *ahogy erélyesen* mondta: „Te vagy a zsidók királya?” Ő pedig válaszul közölte vele: „Te mondod!”

Pilátus pedig *így* szólt a főpapokhoz és a tömeghez: „Semmi okolnivalót *sem* találtam ebben az emberben!” Ők pedig erősítették, *ahogy erélyesen azt* mondták, hogy: „Felizgatja a népet, *miközben* tanít az egész Júdeában, kezdve Galileától eddig *a helyig*.”

Pilátus pedig *miután* meghallotta Galileát, kérdezgette, vajon *ez* az ember galileai-e. És mikor megtudta, hogy Heródes hatásköréből való, átküldte őt Heródeshez, *mivel* ő is Jeruzsálemben volt azokban a napokban. Heródes pedig látva Jézust igen megörült, mert elég sok *ideje* akarta látni őt; amiatt, *hogy* sok *dolgot* hallott felőle, és *közben* remélte, *hogy* lát valamilyen általa történő jelt. Kérdezgette pedig őt elég sok szóval; ő pedig semmit *sem* válaszolt neki. *Ott* álltak pedig a főpapok és az írásmagyarázók, *akik* szenvedélyesen vádolták őt. *Miután* pedig semmibe vette őt Heródes az ő seregével együtt és kigúnyolta, felöltöztette őt fényes ruházatba, átküldte őt Pilátushoz. Lettek pedig barátok Pilátus és Heródes azon a napon egymással; mert előtte ellenségeskedésben voltak egymás iránt.

Pilátus pedig *miután* összehívta a főpapokat és a főembereket és a népet, *így* szólt őhözájuk: „Idehoztátok nekemezt az embert, mint a nép elfordítóját, és – figyeljete! – *miután* én tielőttetek megvizsgáltam, semmi *olyan* okolnivalót *nem*

találtam ebben az emberben, amivel vádoljátok őt. De Heródes sem, mert átküldtelek titeket őhozzá, és – figyeljete! – semmi halálra méltó nem lett elkövetve szerinte. *Miután* tehát megfenyítettem őt, el fogom bocsátani.”

Szükséges volt pedig elbocsátania számukra egyet az ünnepen. Kiáltottak pedig a tömeggel együtt, *ahogy leszögezve* mondták: „Vidd ezt *innen!* Viszont bocsásd el nekünk Barabbást!” – aki a városban történt valamilyen lázadás és gyilkosság miatt volt börtönbe vetve. Ezért Pilátus ismét odakiáltott, *mivel* el akarta bocsátani Jézust. Ők pedig rákiáltottak, *ahogy leszögezve* mondták: „Feszítsd keresztre, feszítsd keresztre őt!” Ő pedig harmadszor szólt őhozzájuk: „Mert mi rosszat tett ez? Semmi halálos okolnivalót *nem* találtam őbenne! *Miután* tehát megfenyítettem őt, el fogom bocsátani.” Ők pedig nagy hangon sürgetve kérték az ő keresztre feszítését. És győzedelmeskedett az ő kiáltásuk és a főpapoké. Pilátus pedig *úgy* ítélte, történjen meg az ő kérésük.

Elbocsátotta pedig nekik a lázadás és gyilkosság miatt börtönbe vetettet, akit *kikértek*, Jézust pedig átadta az ő akaratuknak. És amint elvezették őt, *miután* megfogták Simont, egy bizonyos, a mezőről jövő ciréneit, ráhelyezték a keresztre, *hogy* hordozza Jézus után. Követte pedig őt a népnek egy nagy tömege, és asszonyoké is, akik megszakadva sírtak és sírárták őt. *Miután* pedig hozzájuk fordult Jézus, *így* szólt: „Jeruzsálem leányai, ne sírjatok énrajtam, inkább magatokon sírjatok és a ti utódaitokon; mert – figyeljete! – jönnek napok, amikor *azt* fogják mondani, »Boldogok a meddők és a méhek, melyek nem szültek, és *az* emlők, melyek nem szoptattak!« Akkor kezdik majd *erélyesen* mondani a hegyeknek: »Essetek mireánk!«, és a domboknak: »Fedjete el minket!«: mert ha a zöldellő fában ezeket teszik, a szárazban mi történhet?”

Vittek pedig másik két gonosztevőt is, *hogy* vele együtt kivégezzék. És amikor elmentek a helyre, amelyet Koponyának neveznek, ott keresztre feszítették őt és a gonosztevőket: egyiket jobbról, *másikat* pedig balról. Jézus pedig *erélyesen* ezt mondta: „Édesapa, engedd el nekik, mert nem tudják, mit tesznek!” *Miközben* pedig *széthasítva* elosztották az ő ruháit, sorsot vetettek.

És a nép megállt nézelődve. *Horkantva* gúnyolták pedig a főemberek is velük együtt, *ahogy erélyesen* mondták: „Másokat megmentett, mentse meg magát, ha ez Messiás, aki az Isten választottja!” De gúnyolták őt a katonák is, *miközben* oda mentek és borecetet ajánlottak fel neki és *erélyesen* ezt mondták: „Ha te vagy a zsidók királya, mentsd meg magadat!” Volt pedig egy felirat is fölėje írva görög és latin és héber betűkkel: „Ez a zsidók királya.”

A felfüggesztett gonosztevők közül pedig *az* egyik gyalázta őt, *ahogy erélyesen* ezt mondta: „Ha te vagy a Messiás, mentsd meg magadat és minket!” Válaszul pedig a másik *rendre utasítva* megfeddte őt, *ahogy erélyesen* ezt mondta: „Nem is féled te az Istent? Mivelhogy ugyanazon ítélet alatt vagy! És mi tényleg igazságo-

san, mert amit elkövettünk, *annak méltó büntetését* kapjuk vissza, ő viszont semmi helytelen *dolgot nem* követett el!” És *erélyesen* mondta Jézusnak: „Emlékezz meg rólam, Uram, amikor eljössz a te királyságodban!” És *így* szólt őhöz Jézus: „Ámen, *leszögezve* mondom neked, ma velem leszel a Gyönyörkertben!”

Volt pedig *a* hatodik óra körül, és sötétség lett az egész földön a kilencedik óráig⁵⁵. És elsötétedett a nap, és megvasadt a Templom kárpitja közepén. És *miután* felhangzott nagy hangon Jézus, *így* szólt: „Édesapa, *a* te kezedbe fogom odahelyezni az én szellememet.” És *miután* ezeket szólta, kifújta az utolsó levegőt.

Miután pedig látta a százados a történeteket, dicsőítette az Istent, *ahogy leszögezve* mondta: a zsidók hatodik órája a mi módszerünk szerint a nap tizenkettedik órájával esik egybe „Valóban, ez az ember igazságos volt.” És az erre a látványosságra⁵⁶ megjelent tömeg mind, *amikor* látta a történeteket, mellét verve hazatért. Megálltak pedig mindazok, akik ismerték őt, távol; *az* asszonyok is, akik együtt követték őt Galileából, *miközben* nézték ezeket.

És – figyelj! – egy férfi, név szerint József, *aki* tanácsstag volt, jó és igazságos férfi (ő nem volt egy véleményen az ő tanácsukkal és tevékenységükkel), Arimáthiából, a zsidók városából, és aki maga is várta az Isten királyságát: *miután* ő odament Pilátushoz, kikérte a testét Jézusnak. És *miután* levette azt, begöngyölte azt gyolcsba, és elhelyezte azt egy sziklába vájt síremlékbe, ahová senki nem volt még fektetve. És előkészületi nap volt, és szombat közeledett. *Miután* pedig követték asszonyok is, akik ővele jöttek Galileából, látták a sírboltot, és *hogy* hogyan volt *odafektetve* az ő teste. *Miután* pedig visszatértek, illatszereket és balzsamokat készítettek, és a szombatnapon nyugton maradtak a parancsolat szerint.

A szombat-hét első napján pedig korán eljöttek a sírbolthoz, elhozva *az* illatszereket, amiket készítettek, némely *más* asszonyok is *voltak* velük. Találták pedig a követ elgördítve a sírboltról. És *mikor* bementek, nem találták a testét az Úr Jézusnak. És történt, hogy míg ők efelől tanácsalankodtak, hogy – figyelj! – két férfi állt mellettük villogó ruhában. *Miután* pedig az *asszonyok* rémületbe kerültek és *miközben* meghajtottak arcukat a földig, *így* szóltak az *asszonyokhoz*: „Mit keresitek az Élőt a halottaknál? Nincs itt, hanem *életre* kelt! Emlékezzetek, hogyan mondta nektek még Galileában létekor, *mikor leszögezve* mondta, hogy: »Szükséges az Ember Fiának *áruhással* átadatnia bűnös emberek kezébe, és keresztre feszíttetnie, és a harmadik napon feltámadnia.«!” És megemlékeztek az ő Kijelentéseiről.

⁵⁵ *Hatodik és kilencedik óra*: a zsidók hatodik órája a mi módszerünk szerint a nap tizenkettedik órájával esik egybe, a kilencedik óra a mi délutáni harmadik órának felel meg. A nap első órája számunkra reggel hat óra (a hetedik óra megkezdése).

⁵⁶ *Látványosság*: a görög *θεωρία* (e.: „teória”) szó itt fordul elő egyetlen egyszer az Újszövetségben. Jelentései: ‘nézés, nézelődés, néző (játékokon, teátrumban), játékokra/orákulumhoz küldött küldött állami követ(ség), látvány(osság).’ A teória másik jelentése, mint ‘nézet, elképzelés’, az elmével függ össze, szemben az itteni saját szemmel vizsgálódó helyszínen való megjelenéssel.

És *mikor* visszatértek a sírbolttól, jelentették mindezeket a tizenegynek és mind a többieknek. Voltak pedig a magdalai Mária és Johanna és Mária, Jakab *anyja* és a többi *asszonyok* ővelük, akik elmondták a kiküldötteknek ezeket. És *úgy* tűntek az ő kijelentéseik előttük, mint üres fecsegés, és hitetlenkedtek velük *szemben*.

Péter pedig, *miután* felállt, *odafutott* a sírbolthoz, és *ahogy* lehajolt, csak az *ott* fekvő lepedőket látja! És elment magában csodálkozva azon, *ami* történt.

És – figyelj! – ketten közülük úton voltak ugyanazon a napon egy Jeruzsálem-től hatvan stadionnyi⁵⁷ távolságra lévő faluba, melynek neve Emmausz. És *közben* ők beszélgettek egymással mindezekről az eseményekről. És történt az ő beszélgetésük és tanakodásuk során, hogy maga Jézus közelítve együtt ment az úton velük. De az ő szemeik le voltak fogva, hogy ne ismerjék fel őt. *Így* szólt pedig őhözájuk: „Miféle szavak ezek, amelyeket egymással váltotok jártotokban? Komor tekintetűek is vagytok!” Válaszul az egyik, akinek neve Kleopász, *így* szólt őhöz: „Csak te vagy jövevény Jeruzsálemben, és nem ismered az abban ezekben a napokban megtörténteket?” És *így* szól őhözájuk: „Melyeket?”

Ők pedig *így* szóltak őhöz: „A názáreti Jézus felőlieket, aki *isteni* szóvivő lett, cselekedetben és Kinyilatkoztatásban erőteljes az Isten és az egész nép előtt. Továbbá *azt*, *hogy* hogyan adták át őt a főpapok és a mi főembereink halálos ítéletre és feszítették keresztre őt. Mi pedig *azt* reméltük, hogy ő az, *aki* készül megváltani Izraelt. Csakhogy mindezekkel együtt harmadik napja van ma, mióta ezek megtörténtek. Hanem bizonyos asszonyok is közülünk elkápráztattak minket, *akik* pirkadatkor a sírboltnál voltak. És *miután* nem találták az ő testét, megjöttek, *közben* *leszögezve* *azt* mondták, *hogy* angyalok látomását látták, akik *leszögezve* mondják, *hogy* ő él. És elmentek némelyek a velünk *levők* közül a sírbolthoz, és úgy találták, ahogyan az asszonyok is mondták, őt viszont nem látták.”

És ő *így* szólt őhözájuk: „Ó, értelmetlen és lassú szívűek mindannak elhívésére, amiket beszéltek az *isteni* szóvivők! Nem ezeket kellett elszenvednie a Messiásnak, és belépnie az ő dicsőségébe?” És elkezdve Mózesről és az összes *isteni* szóvivőktől megmagyarázta nekik az összes Írásokban az őrá vonatkozó *dolgokat*.

És közeledtek a faluhoz, ahová úton voltak, és ő *azt* színlelte, *hogy* tovább utazik. És unszolták őt, *ahogy* *erélyesen* mondták: „Maradj velünk, mert estefelé van, és lehanyatlott a nappal!” És bement, hogy együtt maradjon velük.

És lett az ő velük *való asztalhoz* telepedésekor, *hogy* *miután* vette a kenyeret, megáldotta, és *miután* megtörte, odaadta nekik; nekik pedig megnyíltak a szeme-

---

57 *Hatvan stadionnyi*: a stadion mint hossz mérték a görög nagyvárosokban és az Olimpián rendezett futóverseny pálya hossza, kb. 192 m. Ezt megszorozva 60-nal kb. 11,5 km-t kapunk.

ik, és felismerték őt; és ő eltűntté lett előlük! És így szóltak egymáshoz: „Nem égett a mi szívünk mibennünk, amikor beszélt hozzánk az úton, és ahogy megnyitotta nekünk az Írásokat?”

És *miután* felálltak abban az órában, visszatértek Jeruzsálembe, és összegyűjtve találták a tizenkettőt és a velük *levőket*, *amint leszögezve azt* mondták, hogy: „*Életre* kelt az Úr valóban, és láthatóvá tette magát Simonnak.” És ők jelentették az úton *történeteket*, és hogyan ismertette meg *magát* velük a kenyér megtörésében.

Míg pedig ezeket elbeszélték, maga Jézus megállt köztük középen. És *határozottan* mondja nekik: „Békesség nektek!” *Mivel* pedig megrémültek és félelemben voltak, *úgy* vélték, szellemet láttak. És odaszólt nekik: „Miért vagytok felkavarva és mi miatt jönnek fel a ti szívetekben okoskodások? Lássátok meg az én kezeimet és az én lábaimat, hogy ez »Én Vagyok«! Tapintsatok meg engem, és lássátok meg, mert szellem hústesttel és csontokkal nem rendelkezik, amint szemléltek engem, *hogy én* rendelkezem *velük*.” És *miután* ezeket szólta, megmutatta nekik a kezeit és a lábait. *Mikor* pedig még hitetlenkedtek az örömtől és csodálkoztak, *így* szólt nekik: „Van nektek valami ehető itt?” Ők pedig adtak neki egy darab sült halat, és lépes mézből *is*. És *amint* elvette, előttük megette.

Így szólt pedig hozzájuk: „Ezek a Kinyilatkoztatások, melyeket beszéltem veletek, *mikor* még veletek voltam, hogy szükséges beteljesednie mindannak, ami meg van írva a Mózes Törvényében és az *Isteni szóvivőkben* és a Zsoltárokból felelőlem.” Akkor megnyitotta az ő értelmüket, hogy összerakhassák az Írásokat.

És *így* szólt nekik, hogy: „Így van megírva és így kellett szenvednie a Messiásnak és feltámadnia a halottak közül a harmadik napon, és közhírré *kell* tételnie az ő nevére *alapozott* bűnbánatnak és bűnök elengedésének minden nemzet felé, Jeruzsálemtől kezdve. Ti vagytok pedig ezeknek tanúi. És figyeljetek, én elküldöm az én Édesapám ígéretét tirátok, ti pedig üljetek meg Jeruzsálem városában, míg nem felöltözködhettek⁵⁸ *csodás* erővel a magasságból.”

Kivezette pedig őket Bethániáig, és *miután* felemelte az ő kezeit, *jót mondva* megáldotta őket. És lett, míg ő áldotta őket, *hogy* eltávolodott tőlük és felvitetett a mennybe. És *miután* ők leborulva hódoltak neki, visszatértek Jeruzsálembe nagy örömmel.

És mindenkor a Templomban voltak, dicsérve és áldva az Istent. Ámen!

---

58 Felöltözködhettek: az itt lévő görög *ἐνδύσθησθε* (e: „endüszészthe”) szó Jézus hegyi beszédében szerepel még pontosan ugyanígy: „ne aggódjatok a ti *földi élethez kötött* lelkeitekért: mit egyetek, mit igyatok; se a ti testetekért: mit öltözzetek fel!”